

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้องค์ประกอบกับทักษะปฏิบัติการพยาบาล
ของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ปริญญานิพนธ์
ของ
มนตรา เกศแก้วกมล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

มีนาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทักษะปฏิบัติการพยาบาล
ของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

บทคัดย่อ
ของ
มนตรา เกศแก้วกมล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
มีนาคม 2544

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านการแสดงตัว ด้านความสุภาพอ่อนโยน ด้านมโนธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา กับทักษะปฏิบัติการพยาบาล และศึกษาคำแนะนำนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละด้าน ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ปีการศึกษา 2543 ในเขตภาคกลาง จำนวน 190 คน ซึ่งเลือกมาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม เอส พี เอส เอส

ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ กับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต และด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ มีค่าเท่ากับ 0.728 และ 0.668 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

2. คำแนะนำนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทุกด้าน ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าตั้งแต่ 0.105 ถึง 0.560 ซึ่งส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

A STUDY OF CORRELATION BETWEEN THE BIG FIVE PERSONALITY
AND PERFORMANCE SKILL OF NURSING STUDENTS
IN PRABOROMRAJCHANOK INSTITUTE

AN ABSTRACT
BY
MONTHRA KEDKAOWKAMOL

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University
March 2001

The purposes of this research were to study the correlation between the big five personality composed of extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional stability, and intellect with performance skill and to find the score weight of the big five personality that contributed to performance skill. The sample consisted of 190 nursing students of Praboromrajchanok institute in academic year 2000. This samples were selected by cluster random sampling technique, and the data was to analyze by SPSS program.

The results of the study showed that :

1. The multiple correlation coefficient between the big five personality with performance skill in blood pressure checking and performance skill in muscular injection were 0.728 and 0.668 respectively with significant at .01 and .05 level.
2. The score weight of the big five personality composed of extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional stability, and intellect contributed to performance skill in muscular injection and in blood pressure checking were 0.105 to 0.560 respectively with significant at .01 and .05 level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ)
..... กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ)
..... กรรมการ
(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่..... 5เดือน..... 5พ.ศ. 2544

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดีด้วยความกรุณา และความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์อังคณา สายยศ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิน กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และรองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์ คณะกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแก้ไขปรับปรุงให้งานวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์วิญญา วิชาลาภรณ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช อาจารย์ดวงพร พรวิทยา และคุณทัศนีย์ เชื้อมทอง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านเหล่านั้นที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความเอื้อเฟื้อและความสนับสนุนร่วมมือจากผู้อำนวยการและอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในเขตภาคกลางเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ รวมทั้งขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

สุดท้ายผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ได้ให้กำลังใจสนับสนุนตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

มนตรา เกศแก้วมล

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
	ตัวแปรที่ใช้ศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	บุคลิกภาพ.....	8
	ความหมายของบุคลิกภาพ.....	8
	ทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	10
	ทฤษฎีห้าองค์ประกอบ.....	15
	การวัดบุคลิกภาพ.....	18
	การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพ.....	20
	ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ.....	20
	หลักการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ.....	22
	คุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ.....	30
	ทักษะการปฏิบัติงาน.....	32
	ความหมายของทักษะการปฏิบัติการพยาบาล.....	32
	การวัดทักษะการปฏิบัติ.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	39
	ประชากร.....	39
	กลุ่มตัวอย่าง.....	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	40
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	40
	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	61
สมมุติฐานในการวิจัย.....	61
กลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	73
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	79
ภาคผนวก ค.....	83
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	101

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	วิทยาลัยพยาบาลและจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา.....	39
2	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านและคะแนนทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิต	55
3	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ.....	56
4	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต.....	57
5	ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ.....	58
6	ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต.....	59
7	ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล.....	60
8	ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านการแสดงตัว.....	74
9	ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านความสุภาพอ่อนโยน.....	75
10	ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านมนุษยธรรม.....	76
11	ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์.....	77
12	ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านสติปัญญา.....	78
13	ผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่คัดเลือกจากการสอบครั้งที่ 1.....	80

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างมิติ Extraversion กับมิติ Neurotic.....	12
2 แสดงระดับแบบของบุคลิกภาพของไอแซกส์.....	13
3 โครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ.....	17
4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ.....	41

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความต้องการการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนในประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการบุคลากรด้านสุขภาพในระดับวิชาชีพมีมากขึ้น และประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าได้ประชาชนต้องมีพละานามัยที่สมบูรณ์ จึงจะทำให้เกิดการส่งเสริมเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศชาติได้ การพยาบาลจึงเป็นบริการหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริการสุขภาพทั้งในสถานบริการและในชุมชน ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโครงสร้างประชากร สังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทั้งการทำงานและกิจกรรมประจำวันของชีวิต ก่อให้เกิดผลเสียทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เมื่อสุขภาพเบี่ยงเบนไปย่อมมีผลต่ออาชีพ ครอบครัว สังคมและประเทศชาติตามลำดับ เนื่องจากบุคลากรพยาบาลมีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการพยาบาล เพื่อช่วยเหลือดูแลสุขภาพประชาชนให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการใช้ประโยชน์จากบุคลากรพยาบาลจึงต้องใช้แนวคิดและหลักการบริหารสมัยใหม่เข้ามาร่วมด้วยอย่างมาก ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการทุกประเภท (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2541 : 47) ดังแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 8 (2540 – 2544) ที่เป้าหมายของการจัดการศึกษาพยาบาลศาสตร์ คือ การผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีความรู้ มีทักษะในการให้บริการพยาบาลแก่ผู้รับบริการที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม และสามารถปรับตัวเข้ากับทุกสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุรีย์ พินิจ. 2542 : 39) ระบบการศึกษาพยาบาล (Nursing Education System) ได้มีการพัฒนาขึ้นในประเทศต่างๆ ให้พยาบาลแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้เป็นอย่างดี สำหรับประเทศไทยการพัฒนาประกอบด้วย 6 ด้านคือ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2540 : 9)

1. การจัดการศึกษาพยาบาลตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงระดับปริญญาเอก
2. มุ่งองค์วิชาชีพทำหน้าที่พัฒนาวิชาชีพพยาบาล
3. มีระบบการบริหารการพยาบาลเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ
4. มีระบบจัดการการพยาบาลและการดูแลสุขภาพผู้ป่วยยังไม่ได้มีการพัฒนาถึงระดับที่มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งต้องการเวลาในการพัฒนาต่อไปอีกระยะหนึ่ง
5. พฤติกรรมการพยาบาลเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ
6. คุณลักษณะส่วนบุคคลของพยาบาล ในเรื่องนี้ต้องมีการพัฒนาอีกระยะ

เวลาหนึ่ง

เมื่อพิจารณาทั้ง 6 องค์ประกอบอย่างลึกซึ้งพบว่า การบริการพยาบาลของไทยมีความเป็นสากลแล้ว แต่ยังต้องมีการพัฒนาเพื่อความสมบูรณ์และมีคุณภาพยิ่งขึ้นเพียงพอที่จะก้าวไปสู่ระดับโลกต่อไป สำหรับการพัฒนาลักษณะส่วนบุคคลเพื่อการมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม (**Assertive behavior**) คือ กล้าคิดกล้าแสดงออก หรือการแสดงบทบาทปกป้องผู้ป่วยและประชาชนให้มีสุขภาพดีที่สุด (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2540 : 39) ซึ่งลักษณะส่วนบุคคลนี้ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกันออกไป ปัจจุบันบุคลิกภาพของคนเราเป็นส่วนที่สังคมการศึกษาได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรวิชาชีพพยาบาลมีคุณภาพสูงสุด (เรณุกา สอนมาศ. 2541 : 16) ด้วยเหตุที่ลักษณะงานของพยาบาลต้องใช้ความอดทนสูง มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น และต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานของความเจ็บป่วยอยู่เสมอ อาจไม่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของคนบางคน และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พยาบาลเปลี่ยนอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา หรืออยู่ในวิชาชีพได้ไม่นาน (สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์. 2540 : 2) ดังนั้นการศึกษาที่สมบูรณ์จะต้องมุ่งให้ผู้เรียนพร้อมทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการและบุคลิกภาพ ดังที่ นันนาลี (Nunnally. 1978 : 470) กล่าวว่าสมรรถภาพในการทำงาน และการเรียนเกี่ยวข้องกับ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับอนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 430) กล่าวว่าในการศึกษาพยาบาลควรมีการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ทั้งทางสติปัญญาและด้านบุคลิกภาพ กล่าวคือครูควรเข้าใจว่านักเรียนมีความสามารถทางการเรียนสูงและนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำมีบุคลิกภาพอย่างไร อันจะช่วยให้ครูแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน หรือปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของนักเรียน (วันเพ็ญ อายูการ. 2512 : 3) การพยาบาลจึงเป็นการศึกษาที่แตกต่างจากวิชาชีพอื่น เพราะลักษณะของวิชาชีพเป็นทักษะด้านการปฏิบัติที่จะต้องกระทำกับผู้รับบริการ การพยาบาลจึงจัดว่าเป็นบริการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตและสังคมในการให้การพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ (จุติมา เสรีพิทยารัตน์. 2540 : 3)

ในการศึกษาบุคลิกภาพนี้ดิ๊กแมน (Digman. 1990 : 417 – 440) ได้ศึกษาค้นคว้างานของบุคคลต่างๆ ที่ศึกษาด้านบุคลิกภาพ พบว่าเมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของลักษณะนิสัยที่ได้จากพฤติกรรมของบุคคล จะพบว่ามีโครงสร้างอยู่ 5 องค์ประกอบที่สำคัญ จึงเรียกว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (**The Big Five**) มีผู้ที่สนใจและศึกษาต่อมาโดยมีทั้งการใช้รูปแบบคำคุณศัพท์ในทางบวกและทางลบ การใช้แบบสอบถาม ซึ่งรูปแบบนี้เป็นประโยชน์ในการสรุปบุคลิกภาพที่มีความเที่ยงตรงเมื่อมีการตอบอย่างอิสระ (Cloninger and Surakic. 1994 : 40 – 46) ในปัจจุบันมีรูปแบบการวัดบุคลิกภาพที่หลากหลาย รูปแบบหนึ่งที่แพร่หลายมีการยอมรับและปฏิบัติกันในคลินิกวิทยาและองค์กรต่างๆ คือ รูปแบบของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (**The Big Five Model**) (Thomas A. Widiger. 1997 : 228)

รวมทั้งยังเป็นประโยชน์ในการศึกษารูปแบบพฤติกรรมสุขภาพของบุคคลทั่วไปได้อีกด้วย
(Kerry and Laurie. 1998 : 625)

จากข้อความดังกล่าว บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม ความสำเร็จ ความล้มเหลวในการประกอบอาชีพของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพเป็นสำคัญ โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะงานค่อนข้างหนัก เกี่ยวข้องกับความเป็น ความตายของมนุษย์ บุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัว บุคคลซึ่งพร้อมที่จะพัฒนาเป็นพยาบาลที่ดี ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคคลจะต้องพัฒนา ส่งเสริมบุคลิกภาพของตนให้สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน และความสำเร็จในการศึกษาและการประกอบอาชีพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ กับทักษะการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมในวิชาชีพ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทักษะด้านการ ปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามการเจตยาเข้ากล้ำเนื้อ และการวัดความดันโลหิต
2. เพื่อศึกษาคำนำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อ ทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามการเจตยาเข้ากล้ำเนื้อ และการวัด ความดันโลหิต

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และทักษะการปฏิบัติงานอันได้แก่ ทักษะด้านปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามการเจตยาเข้ากล้ำเนื้อ และ การวัด ความดันโลหิต มีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และยังทำให้ทราบว่าบุคลิกภาพทั้งห้า องค์ประกอบด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล อันจะทำให้ นักศึกษามีความสามารถในทักษะ ปฏิบัติการพยาบาล ตลอดจนประสบความสำเร็จในการเรียน และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมใน วิชาชีพพยาบาลต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง จำนวน 8 วิทยาลัย มีนักศึกษาจำนวน 340 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 ของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง จำนวน 4 วิทยาลัย ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยเป็นกลุ่มการสุ่ม (Sampling Unit) มีนักศึกษาจำนวน 190 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ คือ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) ✓
2. บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) ✓
3. บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (Conscientiousness) ✓
4. บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) ✓
5. บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect) ✓

ตัวแปรตาม คือ ทักษะการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งจะวัดทักษะด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและทักษะด้านการวัดความดันโลหิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยเฉพาะตัวบุคคลที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน และพร้อมที่จะพัฒนาเพื่อการดำรงชีวิตและการทำหน้าที่ของบุคคล

2. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 242 ; อ้างอิงจาก Costa & McCrae. 1992 ; Digman. 1990.) โดยมีองค์ประกอบแต่ละด้านดังนี้

2.1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว หรือ การแสดงออก (Extraversion)

หมายถึง บุคลิกภาพของการชอบแสดงออก ช่างพูด เปิดเผย สนุกสนาน คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง กระตือรือร้น มีความมั่นใจ กล้าหาญ เด็ดเดี่ยว ตรงไปตรงมา ชอบพบปะสังสรรค์ ชอบอยู่เป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ สนใจสิ่งแวดล้อม มีความทะเยอทะยาน ชอบการผจญภัย ชอบถ่ายทอด

อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม คือ เงียบขรึม หงุดหงิดง่าย ไม่สนุกสนาน ร่าเริง มองโลกในแง่ร้าย อารมณ์เสื่อง่าย ขี้อาย ขี้ขลาด แยกตัว ซึมเศร้า

2.2 บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) หมายถึง

บุคลิกภาพความเป็นมิตร มีน้ำใจ สุภาพเรียบร้อย อ่อนโยน มีความอดทนอดกลั้น อ่อนน้อม ถ่อมตน ยินดีช่วยเหลือผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ มีเมตตา เอื้อเฟื้อ อ่อนน้อม ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น มีความยืดหยุ่นโอนอ่อนผ่อนตาม ปรับตัวได้เหมาะสม สามารถเข้ากับคนอื่นได้ทุกระดับ มีความเรียบง่ายเป็นธรรมชาติ

อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม คือ เห็นแก่ตัว ไม่น่าไว้วางใจ ไม่มีความอดทน เย่อหยิ่ง เข้ากับคนอื่นได้ยาก

2.3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (Conscientiousness) หมายถึง บุคลิกภาพ

ของความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ รับผิดชอบ มีประสิทธิภาพ ขยันหมั่นเพียร มีความสม่ำเสมอ รอบคอบ ไว้วางใจได้ ยึดมั่นในระบบระเบียบ พิถีพิถัน มีศักดิ์ศรี มีเกียรติ มีความเคร่งครัด เอาใจจริงเอาใจ

อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม คือ สะเพร่า ประมาท ไม่สนใจ ละเลย ไม่มีจุดมุ่งหมาย ขี้ลืม ขี้เกียจ ไม่รอบคอบ ใจร้อน ไร้สาระ ไม่เชื่อฟัง

2.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability)

หมายถึง บุคลิกภาพของความสุขุม เยือกเย็น สบายๆ ไร้กังวล เป็นตัวของตัวเอง ไม่หวั่นไหว ควบคุมอารมณ์ได้ ไม่ตื่นเต้นตกใจง่าย

อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม คือ ตื่นเต้นง่าย ขี้โมโห อัจฉริยะ ชอบยุ่งกับเรื่องคนอื่น วิตกกังวลง่าย

2.5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect หรือ Openess) หมายถึง บุคลิกภาพ

ทางด้านเฉลียวฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ลุ่มลึก รอบรู้ อยากรู้อยากเห็น มีความคิดลึกซึ้ง มองการณ์ไกล

อีกด้านหนึ่งบุคลิกภาพจะตรงกันข้าม คือ คิดตื้น ไม่ไตร่ตรอง เชื่องช้า ไม่มีความช่างสังเกต

3. การปฏิบัติการพยาบาล หมายถึง การใช้ความรู้และทักษะในสาขาวิชาชีพพยาบาล

ในการดูแลบุคคล เพื่อส่งเสริม ป้องกันความเจ็บป่วย และช่วยในกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้นุบุคคลพ้นภัยจากความเจ็บป่วย

4. การวัดทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง การวัดความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกายให้เหมาะสมกับกิจกรรมการพยาบาลที่ปฏิบัติ เช่น มีความคล่องแคล่ว แม่นยำ ปลอดภัย ซึ่งสามารถวัดได้โดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ แล้วใช้แบบทดสอบวัดทักษะด้านปฏิบัติการพยาบาล มาประเมินการปฏิบัติ และในการวิจัยครั้งนี้จะวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล 2 ทักษะ โดยใช้แบบทดสอบซึ่งสร้างโดย อำนาจ ธัญรัตน์ศรีสกุล (2540) ดังนี้

4.1 ทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

4.2 ทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต

5. คุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบหมายถึง คุณภาพด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถในการแยกลักษณะคน 2 กลุ่มได้ คือแยกคนที่มีลักษณะนั้นสูง กับคนที่มีลักษณะนั้นต่ำได้ โดยวิธีการของการแจกแจงที (t-distribution) เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยการตัดเลือกข้อที่มีค่าที (t) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงถือว่าข้อความนั้นจำแนกลักษณะคนเป็นสองกลุ่มได้

5.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบ ที่ให้ผลการวัดที่มีความคงเส้นคงวา ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้ง โดยอาศัยสหสัมพันธ์ภายในของคะแนนแต่ละข้อ (Internal Consistency) จากสูตรของครอนบาช (Cronbach)

5.3 ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยหาได้จาก ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณาว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดได้ตรงตามคุณลักษณะที่นิยามไว้หรือไม่ จากนั้นนำค่าการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) โดยพิจารณาจากค่า IOC ที่มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50

6. คำนำนักความสำคัญ หมายถึง ค่าที่แสดงถึงตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษานำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score weight)

7. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท สาขาการวัดผลการศึกษา จำนวน 3 ท่าน และผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสาขาการพยาบาล จำนวน 2 ท่าน

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

2. บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต

3. บุคลิกภาพห้องค์ประกอบอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล
ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

4. บุคลิกภาพห้องค์ประกอบอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล
ด้านการวัดความดันโลหิต

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาต่างๆ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพ

- 1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
- 1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ
- 1.3 ทฤษฎีห้าองค์ประกอบที่สำคัญ
- 1.4 การวัดบุคลิกภาพ

2. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

- 2.1 ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ
- 2.2 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ
- 2.3 คุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

3. ทักษะการปฏิบัติงาน

- 3.1 ความหมายของทักษะการปฏิบัติการพยาบาล
- 3.2 การวัดทักษะการปฏิบัติ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บุคลิกภาพ

1.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” ไว้หลายทัศนะ ได้แก่

เลนชาร์ส (Allport. 1961; Citing Lenzarus. 1959 : 59) ให้นิยามว่าบุคลิกภาพเป็นหน่วยรวมที่ทรงพลังของระบบทางกาย และจิตภายในตัวบุคคล ซึ่งกำหนดลักษณะพฤติกรรม และความคิดของบุคคลนั้นๆ

กอร์ดอน (Gordon. 1963 : 14) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่เป็นลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล

มันน์ (Munn. 1966 : 152) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลรวมของลักษณะทางพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม และผลของบุคลิกภาพเป็นการปะทะกันระหว่างสถานการณ์ทางชีวภาพ สถานภาพทางสังคม และอิทธิพลทางวัฒนธรรม

อนาสตาซี (Anastasi. 1968 : 111) ได้สรุปไว้ว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแม้แต่ในสภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกันก็อาจทำให้เกิดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันได้

ไอแซงค์ (Eysenck. 1970 : 253) กล่าวว่าบุคลิกภาพพิจารณาได้สองมิติคือ มิติแรกด้านการแสดงตัวและเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมมือ - ไม่ร่วมมือ เข้าสังคม - แยกตัว เข้าใกล้ - ถอยหนี การกระตือรือร้น - เฉื่อยชา มิติที่สองคือ ลักษณะทางด้านอารมณ์ ซึ่งได้แก่ ความเป็นคนแข็งแกร่ง อ่อนแอ มั่นคง ไม่มั่นคง ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น ความวิตกกังวล เป็นต้น

แคทเทล (Cattell. 1970 : 2-3) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่มีทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น

แมกแคนเนล (McCannell. 1974 : 610) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงพฤติกรรมออกมาเป็นแบบแผน เพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ลักษณะนิสัยที่กล่าวนี้ หมายถึง ค่านิยม แรงจูงใจ เจตคติ อารมณ์ ความสามารถด้านต่าง ๆ มโนภาพแห่งตนและสติปัญญา

มอร์ริส (Morris. 1979 : 618) กล่าวว่า บุคลิกภาพ รูปแบบของลักษณะต่าง ๆ (Traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทัศนคติ

ดุย ชุมสาย (2508 : 348) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ กระบวนการรวมหน่วย (Integration) อันหนึ่งซึ่งประกอบด้วยรูปร่างลักษณะ และพฤติกรรมที่เป็นเครื่องสวนนิสัยของคนหนึ่ง และทำให้คนอื่นกำหนดคุณค่าของคนๆ นั้นด้วยอารมณ์และไม่ใช่ว่าด้วยพุทธิปัญญาหรือเชาว์ปัญญา

เชดคัทดี้ โฆวาสินธุ์ (2520 : 3) บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้น

บั้งอร ภูภิรมย์ขวัญ (2524 : 4) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า คือ ทุกสิ่งทุกอย่างอันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่าง หน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกต้องมีความคงตัวของพฤติกรรมเฉพาะตัว อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่ต้องใช้เวลาพอสมควร

วิมลพร พันธุมนตรี (2534 : 9) สรุปว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลของพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่าง หน้าตา ความรู้สึกนึกคิด ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกนั้นจะต้องมีลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล จึงเป็นเหตุให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

รสนรินทร์ ฉายแก้ว (2536 : 10) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะแต่ละบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

อนงค์ พรหมจักร (2538 : 10) ได้สรุปว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกนั้นจะต้องมีลักษณะเฉพาะในแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นเหตุให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

พรศิริ กองนวล (2539 : 9) สรุปว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยเฉพาะบุคคลที่ติดอยู่ภายในและแสดงออกมา เพื่อทำการโต้ตอบต่อสิ่งเร้าต่างๆ ซึ่งสามารถสังเกตได้จาก ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ ที่มีความแตกต่างกัน

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 216) ให้นิยามบุคลิกภาพว่าเป็น ลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกแบบนั้นอยู่นั้นเป็นประจำ กับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเกิดเป็นนิสัยถาวร

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยเฉพาะตัวบุคคลที่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน และพร้อมที่จะพัฒนาเพื่อการดำรงชีวิตและการทำหน้าที่ของบุคคล

1.2 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพมีหลายทฤษฎี ผู้วิจัยจะเสนอเฉพาะทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ดังต่อไปนี้

โสภา ชูพิกุลชัย (2515 : 100 - 105) ได้เสนอการจัดระบบดังนี้

1. ทฤษฎีแบ่งประเภท (Type Theory) ทฤษฎีแบ่งประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับที่สังเกตโดยทั่วไป เพื่อมุ่งพิจารณาด้านตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับที่ยอมรับเกี่ยวกับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอก นักจิตวิทยากลุ่มนี้ ได้แก่ จุงและเชลตัน

จุง (Jung) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้ 2 ประเภท คือ ประเภทแรก บุคคลที่มีลักษณะเด่นและชอบสังคม (Extrovert) เป็นคนที่สร้างความเชื่อมั่นบนรากฐานของความเป็นจริง มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เป็นบุคคลที่เปิดเผยไม่ชอบเก็บตัว ประเภทที่สอง บุคคลที่มีลักษณะเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่มาตรการและกฎที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง และเป็นคนที่เชื่อตนเอง และทุกอย่างที่กระทำมักจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่

สำหรับเชลตัน (Sheldon) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่ง เอนโดมอร์ฟ (Endomorph) ประเภทนี้มีลักษณะอ้วนเตี้ย เป็นพวกชอบสนุกสนานรื่นเริง โกรธง่ายหายเร็ว มักกินจุและขี้บ่น ประเภทที่สอง เมโซมอร์ฟ (Mesomorph)

เป็นประเภทนักกีฬาที่มีร่างกายสมส่วน ไหล่กว้าง สะโพกเล็ก ร่างกายเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ คล่องแคล่วว่องไว มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ประเภทที่สาม เอกโตมอร์ฟ (Extomorph) ประเภทนี้จะผอมสูง ไหล่ห่อ มีลักษณะเคร่งขรึม เองานเอาการ ไรต่อความรู้สึก

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับนิสัยหรือคุณลักษณะ (Triat Theory) ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัยนี้แตกต่างกับทฤษฎีแบ่งประเภท คือ จะมุ่งอธิบายลักษณะบุคลิกภาพตามตำแหน่งในตาราง ซึ่งแทนแต่ลักษณะนิสัย เป็นต้นว่าเราอาจจะกำหนดบุคคลใดลงในตารางของความฉลาด และความขยันหมั่นเพียร เป็นลักษณะนิสัยหนึ่งของบุคลิกภาพ หรือ อาจกำหนดลงในตารางของอารมณ์อ่อนไหวว่าเป็นอีกลักษณะของบุคลิกภาพก็ได้ ซึ่งแต่ละตารางนี้เราเรียกว่า มิติ (Dimension) นักจิตวิทยาทางด้านลักษณะนิสัยพยายามที่จะเสาะหารายชื่อลักษณะนิสัยที่สั้นๆ ที่จะสามารถใช้อธิบายนิสัยของคนทั่วไป ในการที่จะตั้งชื่อลักษณะนิสัยให้กระชับรัดกุมทำได้โดยวิธีการที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) นักจิตวิทยากลุ่มนี้ได้แก่ แคทเทล (Cattell) และแอลพอร์ท (Allport) โดยแบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ ดังนี้ ลักษณะที่หนึ่ง ลักษณะสามัญ (Common Traits) คือ ลักษณะที่อาจนำมาเปรียบเทียบได้ในบุคคลทุกคน เช่น ความเชื่อทางศาสนา ค่านิยม สังคม เป็นต้น ลักษณะที่สอง ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Disposition) คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ทำให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกันออกไป

นอกจาก แอลพอร์ท และแคทเทลแล้ว ผู้ที่อยู่ในกลุ่มทฤษฎีคุณลักษณะยังมีอีกหลายคน เช่น ไอแซงค์ กิลฟอร์ด และคนอื่นๆ อีก สำหรับไอแซงค์ (Eysenck) เป็นนักทฤษฎีคุณลักษณะที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่ง ช่วงแรกวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะบุคลิกภาพ ปรากฏว่ามีเพียง 2 มิติ คือ ด้าน Introverted-Extravertd กับ Stable - Unstable บางที่เรียกว่า มิติ Extraversion กับมิติ Neurotic ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 มิตินี้ กำหนดคุณลักษณะไว้

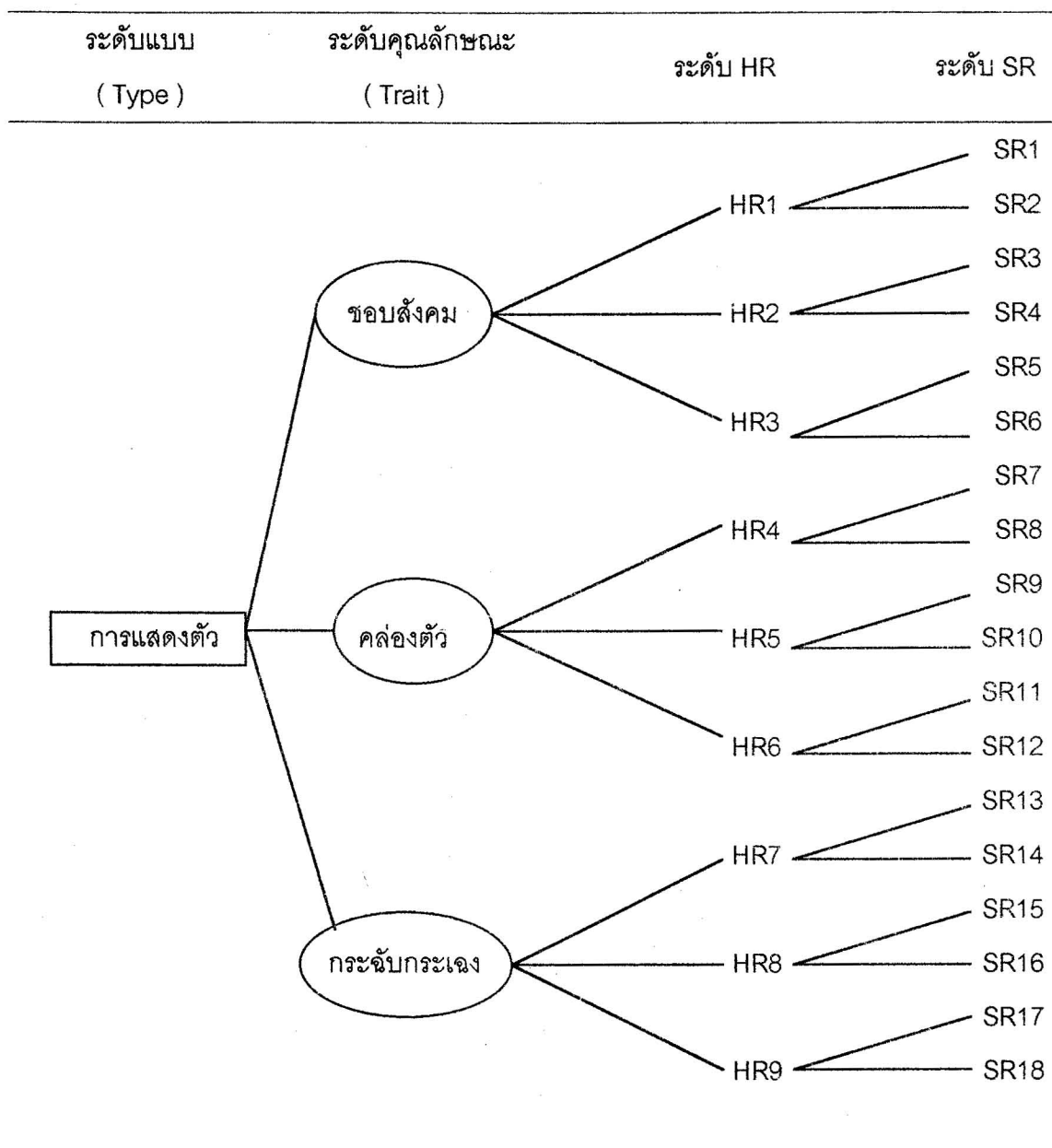
32 ลักษณะ

ในระยะหลัง ไอแซงค์ แบ่งมิติบุคลิกภาพออกเป็น 3 มิติ คือ ด้าน Extroversion (E) ซึ่งเป็นคนที่มีลักษณะชอบแสดงออก เข้าสังคม เป็นกันเอง มีพลังชักนำผู้อื่น ด้าน Neuroticism (N) เป็นคนมีลักษณะวิตกกังวล จิตใจหดหู่ มีความอาย ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และด้าน Psychiticism (P) เป็นลักษณะคนที่มีความก้าวร้าว เห็นแก่ตัว ต่อต้านสังคม ขาดความเห็นอกเห็นใจ ไม่มีความเมตตาปราณี (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 227 - 228 ; อ้างอิงจาก McMartin. 1995.) ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างมิติ Extraversion กับมิติ Neurotic

ไอแซกส์ เอามิติใหญ่ 3 อย่างเป็นหลัก และยกให้เป็นระดับแบบ (Type level) และแยกย่อยอีกเป็นระดับคุณลักษณะ (Trait level) จะมีอยู่ที่ลักษณะก็ขึ้นอยู่กับระดับแบบ จากระดับคุณลักษณะไปสู่ระดับนิสัยตอบสนอง (Habitual response) ซึ่งเขียนย่อว่า ระดับ HR ต่อจากระดับ HR จะมีจำนวนเท่าใดก็ได้แล้วแต่ชนิดของคุณลักษณะ และแยกเป็นระดับย่อยอีกเรียกว่า การตอบสนองเฉพาะ (Specific observation response) เขียนย่อว่า SR ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงระดับแบบของบุคลิกภาพของไอแซกส์

จากภาพประกอบ 2 ระดับต่ำสุด คือ ระดับการตอบสนองเฉพาะอย่าง (Specific Observation Responses) ใช้สัญลักษณ์ SR1, SR2, SRn พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การแสดงออก (Acts) ต่างๆ เช่น การตอบสนองต่อการทดสอบในการทดลองต่างๆ การตอบสนองต่อประสบการณ์ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันพฤติกรรมนี้สามารถสังเกตเห็นได้ อาจเป็นลักษณะ (Characteristic) ของบุคคลหรือไม่ก็ได้

ระดับที่สอง คือ ระดับการตอบสนองที่เป็นนิสัย (Habitual Responses) ใช้สัญลักษณ์ HR1, HR2, HRn พฤติกรรมในระดับนี้ คือ การตอบสนองเฉพาะอย่างซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดซ้ำภายใต้เหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกัน เช่น เมื่อทำการทดสอบซ้ำการตอบสนองของบุคคลจะคล้ายคลึงปฏิกิริยาเดิม HR เป็นการจัดระบบขั้นต่ำสุด ปริมาณของการจัดระบบสามารถวัดได้ในรูปของสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น เช่น วัดออกมาในรูปของโอกาสที่จะเป็นไปได้ (Probability) ที่พฤติกรรมจะคงเส้นคงวาในสถานการณ์ที่เกิดซ้ำ

ระดับที่สาม คือ ระดับรูปแบบของคุณลักษณะ (Trait) ใช้สัญลักษณ์ T1, T2,... Tn พฤติกรรมในระดับนี้จัดระบบขึ้นจาก HR ตัวอย่างของคุณลักษณะนิสัยคือ ลักษณะชอบสังคม คล่องตัว กระฉับกระเฉง เป็นต้น ลักษณะนิสัยเป็นตัวแปร (Theroretical Constructs) ที่ขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายในที่สามารถสังเกตเห็นได้ของ HR ที่แตกต่างกันจำนวนหนึ่ง ในทัศนะของนักวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะนิสัยคือองค์ประกอบกลุ่ม (Group Factors)

ระดับสุดท้าย คือ ระดับรูปแบบของบุคลิกภาพ (Type) ตามตัวอย่างในภาพประกอบ 2 รูปแบบบุคลิกภาพ คือ การแสดงตัว พฤติกรรมในระดับนี้จัดระบบมาจากลักษณะนิสัย การจัดระบบขึ้นอยู่กับค่าสหสัมพันธ์ภายใน ที่สังเกตเห็นได้ของลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันกลุ่มหนึ่ง รูปแบบบุคลิกภาพเป็นตัวแปรในระดับสูง (Higher – order Constructs)

ความแตกต่างของแบบ (Type) กับคุณลักษณะ (Trait)

แบบของบุคลิกภาพเป็นการจัดลักษณะใหญ่ๆ ไว้ ในแต่ละแบบจะประกอบด้วยคุณลักษณะหลายๆ อย่างหรือหลายมิติ (dimension) กลุ่มทฤษฎีแบบจะมีทั้งการยัดร่างกายคนและยัดมิติของบุคลิกภาพใหญ่ๆ เป็นหลัก เช่น การยัดลักษณะร่างกายคนตามทฤษฎีของเชลดอน (Sheldon) มีอยู่ 3 แบบดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 230 ; อ้างอิงจาก Sheldon. 1949.)

1. แบบร่างกายอ้วนเตี้ย (Endomorph) มีบุคลิกชอบสนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่าย หายเร็ว ขี้บ่น นุ่มนุ่ม กินจุ
2. แบบร่างกายสมส่วน (Mesomorph) มีบุคลิกชอบแข่งขัน ผจญภัย เป็นนักกีฬา คล่องแคล่วว่องไว
3. แบบร่างกายผอมสูง (Ectomorp) มีบุคลิกแบบเคร่งขรึม เอาการเอางาน ชอบอยู่คนเดียว

3. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Dynamic Theory) ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพในลักษณะเชื่อมโยงระหว่างสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกาย (Physical) และทางด้านสังคม (Social) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งในใจที่เกิดจากแนวโน้มทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นๆ นักจิตวิทยาที่มองบุคลิกภาพในแง่นี้คือ

ฟรอยด์ (Freud) โดยเชื่อว่า จิตใจมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 ประเภทดังนี้ ประเภทที่หนึ่ง อิด (Id) คือ สภาวะของจิตใจที่ต้องการแสวงหาความสุข ความพอใจ โดยปราศจากขอบเขตใดๆ ทั้งสิ้น ประเภทที่สอง อีโก้ (Ego) การรู้จักตนเอง รู้ว่าตัวเองคือใคร เริ่มแยกตัวเองจากโลกภายนอกได้ ประเภทที่สาม ซุปเปอร์อีโก้ (Superego) คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมตามวัฒนธรรมอันดี

4. ทฤษฎีส่วนร่วมทั้งร่างกายและจิตใจ (Organismic Theory) ทฤษฎีนี้มุ่งจุดสนใจว่า การเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวมแยกส่วนไม่ได้ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ (Potential) ที่จะพัฒนาไปในทางที่ดี นักจิตวิทยาที่สำคัญ คือ มาสโลว์ (Maslow) และโรเจอร์ (Rogers)

5. ทฤษฎีที่เน้นสังคมและสิ่งแวดล้อมของสังคม (Social Determinants) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยาที่สำคัญ คือ แอดเลอร์ (Adler) และฟรอมม์ (Fromm) โดย แอดเลอร์ เชื่อว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม เพราะการดำเนินชีวิตของมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับสังคมตลอดเวลา มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะสร้างชีวิตให้สมบูรณ์ เอาชนะอุปสรรคของตนเอง ส่วนฟรอมม์ เชื่อว่ามนุษย์ต้องการอิสระภาพ จึงทำให้ต้องแยกตัวออกมาจากธรรมชาติ ทำให้เกิดความว้าวุ่นเดียวดาย

1.3 ทฤษฎีห้าองค์ประกอบ

จากความพยายามของนักจิตวิทยา และนักการศึกษากลุ่มหนึ่งที่ได้พยายามศึกษาค้นคว้าการจัดระบบ หรือโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลว่าควรมีองค์ประกอบที่สำคัญห้าประการ โดยเสนอผลงานในหนังสือวารสารบุคลิกภาพ ในปี ค.ศ. 1988 – 1989 ดังนี้ แซบลินและบัคเนอร์ (วิลลพร พันธุมนตรี. 2534 : 13 – 16 ; อ้างอิงจาก Chaplin and Buckner. 1988 : 528) ได้เสนอผลการจัดระบบบุคลิกภาพจากลักษณะนิสัยต่างๆ 50 ลักษณะ ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบจะมีลักษณะเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

1. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) แบ่งเป็น

ลักษณะเชิงบวก (Positive)	ลักษณะเชิงลบ (Negative)
- มิตรภาพ (Friendly)	- ขัดแย้ง (Critical)
- ร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperative)	- ฉุนเฉียวง่าย (Irritable)
- สุภาพเรียบร้อย (Gentle)	- ไม่สุภาพ (Disagreeable)
- อบอุ่น (Warm)	- เย็นเฉย (Cold)
- อ่อนโยน (Agreeable)	- เป็นศัตรู (Unfriendly)
2. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) แบ่งเป็น

ลักษณะเชิงบวก (Positive)	ลักษณะเชิงลบ (Negative)
- พึ่งพาได้ ((Depenable)	- หลงลืม (Forgetful)

- ไว้ใจได้ (Reliable)
- ซื่อสัตย์ (Honest)
- รับผิดชอบ (Responsible)
- ยุติธรรม (Conscientious)
- เล่นเลื้อ (Careless)
- เหลวไหล (Negligent)
- ไว้ใจไม่ได้ (Undependable)
- ไม่สุจริต (Dishonest)

3. วัฒนธรรม (Culture) แบ่งเป็น

ลักษณะเชิงบวก (Positive)	ลักษณะเชิงลบ (Negative)
- จิตนาการ (Imaginative)	- ทำตามสั่ง (Direct)
- ไม่ต่างพร้อย (Polished)	- ตรงไปตรงมา (Down-to-earth)
- หลักลม (Intellectual)	- ซื่อๆ (Simple)
- มีประสบการณ์ชีวิตมาก (Sophisticated)	- ทำหยาบ (Coarse)
- หยิ่งจองหอง (Snobbish)	- หยาบกระด้าง (Crude)

4. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) แบ่งเป็น

ลักษณะเชิงบวก (Positive)	ลักษณะเชิงลบ (Negative)
- พอเหมาะ (Relaxed)	- ตื่นเต้น (Excitable)
- สุขุมเยือกเย็น (Calm)	- หงุดหงิด (Restless)
- หนักแน่น (Secure)	- วิตกกังวล (Nervous)
- มั่นคง (Poised)	- เครียด (Tense)
- จิตใจสงบ (Composed)	- โลเล (Insecure)

5. การแสดงตัว (Extraversion) แบ่งเป็น

ลักษณะเชิงบวก (Positive)	ลักษณะเชิงลบ (Negative)
- ผจญภัย (Adventurous)	- ระมัดระวัง (Cautious)
- ชอบออกสังคม (Outgoing)	- ส่วนตัว (Reserved)
- เปิดเผย (Open)	- เงียบ ไม่พูดจา (Silent)
- ช่างพูด (Talkative)	- เห็นห่าง (Distant)
- พูดตรงไปตรงมา (Outspoken)	- ถอยหนี (Withdrawn)

ต่อมาดิ๊กแมน (Digman. 1989 : 195 – 214) ได้ทำการศึกษาจากผลงานด้านบุคลิก

ภาพของบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวนมากในช่วง 40 ปีที่ผ่านมา แล้วนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่าโครงสร้างพื้นฐานของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กต่างชาติหรือต่างภาษา ย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ การแสดงตัว/การเก็บตัว (Extraversion / Introversion) ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) และสติปัญญา (Intellect) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาและวิเคราะห์ด้วยตนเองอย่างละเอียดรอบคอบของฟิสก์ (Digman. 1989 : 195 – 214 ; citing Fiske. 1949.) ที่ได้พิสูจน์ความจริงให้เป็นที่ประจักษ์ถึง 5 องค์ประกอบที่สำคัญ

(The Big Five) เป็นคนแรกจากการใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ และใช้วิธีการประมาณค่าโดยกลุ่มเพื่อน ผู้ประเมินอาชีพครู หรือครูต่างให้ผลที่เชื่อมั่นได้เช่นเดียวกัน นับว่าเป็นประวัติการพัฒนาคโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลที่สำคัญ ทำให้มีผู้สนใจมากขึ้น เช่น โกลด์เบอร์ก (Digman. 1989 : 195 – 214 ; อ้างอิงจาก Goldberg. 1981.) ไฮแกน (Digman. 1989 : 195 – 214 ; citing Hogan. 1983.) และแบรนด (Digman. 1989 : 195 – 214 ; citing Brand. 1984.) ได้พยายามเอาผลงานของบุคคลที่มีชื่อเสียงจำนวน 13 ท่านมาจัดระบบหรือโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลให้อยู่ภายใน 5 องค์ประกอบ นอกจากนี้แล้วยังมีนักการศึกษาใหม่ๆ ที่สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ เช่น ลอร์และแมนนิง (Digman. 1989 : 195 – 214 ; citing Lorr and Maning. 1978.) แมคเกรและคอสตา (Digman. 1989 : 195 – 214 ; citing McCrae and Costa. 1978.) และดิกแมนได้นำมารวมไว้ ดังภาพประกอบ 3 (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 241)

ผู้ศึกษา	องค์ประกอบ				
	1	2	3	4	5
Fiske	การปรับตัวเข้าสังคม	การยินยอม	มโนธรรม	ควบคุมอารมณ์	แสวงหาปัญญา
Eysenck	การแสดงออก	จิตไม่ปกติ		อาการประสาท	เซวาร์ปัญญา
Tupes & Cristal	การแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	ความมั่นคงทางอารมณ์	วัฒนธรรม
Norman & Golberg	กล้าแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	อารมณ์มั่นคง	วัฒนธรรม
Gough	อำนาจ	เข้าสังคม	สัมฤทธิ์ผล	-	สนใจปัญญา
Hogan	- เข้าสังคม - ใฝ่สูง	ใจดี	สุขุม	ปรับตัวเก่ง	มีปัญญา
Cattell	- ตามกลุ่ม - ใจดี - ความยินดี	- ใจอ่อน - เชื่อฟัง - อาย	- มโนธรรม - ควบคุม - มีสติ	- ดิ้นเด่นง่าย - เครียด - แสดงท่ารู้สึก	เซวาร์ปัญญา
Guilford	- เข้าสังคม - แสดงอำนาจ - ฉับไว	- เป็นมิตร - มีมนุษยสัมพันธ์	- อุดหนุน - มีจุดมุ่งหมาย	- อารมณ์มั่นคง - มีจุดหมาย	เซวาร์ปัญญา
Digman	การแสดงออก	ยอมเป็นมิตร	ใจมุ่งสำเร็จ	อารมณ์มั่นคง	เซวาร์ปัญญา
Lorr	ความเกี่ยวพันระหว่างบุคคล	การเข้าสังคม	ควบคุมตน	อารมณ์มั่นคง	ความอิสระ
Comrey	การแสดงออก	- เชื่อใจ - ยอมเข้าสังคม	ความเป็นระเบียบ	อารมณ์มั่นคง	-
Costa & McCrae	การแสดงออก	ความเป็นมิตร	มโนธรรม	อาการประสาท	ความคิด

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

สรุปองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบของบุคลิกภาพ มีดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 242 ; อ้างอิงจาก Costa & McCrae. 1992 ; Digman. 1990.)

1. การแสดงออกหรือการแสดงตัว (Extraversion) เป็นบุคลิกชอบการผจญภัย เข้าสังคม เปิดเผย ช่างพูด ตรงไปตรงมา ชอบเด่น ออกหน้าออกตา อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

2. มโนธรรมหรือการกลัวบาป (Conscientiousness) บุคลิกความซื่อสัตย์รับผิดชอบ ยุติธรรม ไว้วางใจได้ ฟังพาได้ กลัวต่อการทำบาป อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

3. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) บุคลิกของความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ สุภาพเรียบร้อย ให้ความอบอุ่น มีความอ่อนโยน อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

4. อารมณ์แปรปรวน (Neuroticism) บุคลิกคล้ายโรคประสาท โมโหใจร้อน ไม่มั่นคง จิตใจวุ่นวาย อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

5. ด้านปัญญาหรือความคิด (Intellect หรือ Openness) บุคลิกเป็นคนฉลาด คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มองการณ์ไกล มีเหตุผล อีกด้านหนึ่งบุคลิกจะตรงกันข้าม

จากการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีบุคลิกภาพนี้ จะเห็นได้ว่ามีบุคคลที่พยายามศึกษาถึงบุคลิกภาพของบุคคลต่างๆ มากมาย ทำให้พบว่ามีหลากหลายเกิดขึ้น และยังพบว่าองค์ประกอบบางองค์ประกอบอาจเกิดจากการสร้างขึ้น ทำให้ติดแน่นได้ติดตามและทำการศึกษาต่อมาเป็นลำดับ พบว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับผู้ใหญ่นั้น ลักษณะบุคลิกภาพที่ใช้ประเมินบุคคลจะเกิดจากองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบเสมอ จนได้รับการยอมรับว่าเป็นห้าองค์ประกอบที่สำคัญ (The Big Five) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบนี้มาทำการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากบุคลิกภาพของบุคคลแต่ละบุคคลสามารถเป็นสิ่งที่ทำนายถึงความสำเร็จในการศึกษา และยังมีประโยชน์ในการปรับปรุงส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวิชาชีพ และนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติต่อไป

1.4 การวัดบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่วัดได้ยากและซับซ้อน เมื่อเทียบกับการวัดในสิ่งอื่นๆ นักจิตวิทยาได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถใช้วัดบุคลิกภาพตามลักษณะที่ต้องการ จะวัดเป็นมาตรฐานถูกต้องแม่นยำ และเชื่อถือได้ วิธีการวัดบุคลิกภาพมีหลายวิธีดังนี้

จิตรียา ไชยศรีพรหม (2527 : 10) กล่าวว่า วิธีการวัดบุคลิกภาพที่ใช้กันแพร่หลาย คือ การใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นแบบการรายงานตนเอง ถ้าจะให้ได้ผลที่มีความเที่ยงตรงสูงก็ควรจะใช้หลายๆ วิธีประกอบกัน ซึ่งพอสรุปวิธีการวัดบุคลิกภาพทั่วไปได้มี 5 วิธี

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ตั้งแต่ประสบการณ์อันซับซ้อน อย่างเช่นพฤติกรรมของคน เป็นสิ่งที่ต้องสังเกต พิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียด ถี่ถ้วนได้ยาก เราต้องเลือกสังเกตเพียงปฏิกิริยาอันใดอันหนึ่งคร่าวๆ ไป ดังนั้นการสังเกตพฤติกรรม และลักษณะทั่วไปที่บุคคลแสดงออกมีอยู่ 2 แบบด้วยกัน คือ การสังเกตแบบควบคุม เป็นการสังเกตการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่ได้จัดไว้โดยเฉพาะ อีกแบบหนึ่ง คือ การสังเกตทั่วไปในชีวิตประจำวันที่บุคคลแสดงออกทั้งสองแบบนี้ต้องมีการบันทึกผลตรงตามที่ได้เห็น โดยไม่นำความรู้สึกส่วนตัวเข้าไปเกี่ยวข้อง และผู้สังเกตจะต้องเป็นผู้ฝึกฝนมาเป็นพิเศษจึงจะได้ผล

2. วิธีการทดสอบ เป็นวิธีการที่นิยมกันมาก การทดสอบประกอบด้วยข้อความต่างๆ หลายสิบข้อ ที่ผู้ทดสอบสร้างขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐาน และหาคำถามหรือ สถานการณ์ที่สร้างขึ้น มักจะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่เกี่ยวกับผู้ถูกทดสอบตนเอง หรือสิ่งแวดล้อม หรือพฤติกรรมที่ทำอยู่เสมอๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้นๆ เช่น คำถามเกี่ยวกับ ความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมือง หรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่างๆ หรือปฏิกิริยาที่คนทำอยู่เสมอๆ เป็นต้น ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้สอบในการตอบคำถามต่างๆ เพื่อให้การสอบได้ตามวัตถุประสงค์

3. วิธีการรายงานตนเอง มี 2 แบบ คือ

3.1 การวิเคราะห์ตนเอง คือ การประมาณค่าตนเอง แบบวิเคราะห์ตัวเองจะเป็นคำถามแบบปรนัย จะมีประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมแก่บุคลิกภาพ

3.2 การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนาระหว่างบุคคลสองคนอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามมา และจดบันทึกประมาณค่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่วางตัวว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพ การสัมภาษณ์นี้มีหลักการคล้ายๆ กับ การวิเคราะห์ตนเอง ต่างกันที่ว่า ผู้สัมภาษณ์มาตั้งคำถามให้เราคิดตาม เพื่อวิเคราะห์ตัวเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จดบันทึกและประมาณค่าบุคลิกภาพ

4. วิธีให้สร้างจินตนาการ (Projective Techniques) เป็นวิธีที่ผู้วัดได้จัดสร้างขึ้นมาให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนอง เช่น เล่าเรื่องจากรูปที่นำมาให้ดู ตัวอย่างได้แก่ แบบทดสอบโรชาร์ท และรูปภาพที่เกิดจากหยดหมึก ให้สร้างความสัมพันธ์ต่อเนื่องจากคำที่กำหนดให้เติมข้อความที่ไม่สมบูรณ์ ให้แสดงออกโดยการวาดรูป เป็นต้น แต่ต้องให้ผู้ทดสอบได้รับการฝึกมาอย่างดี

5. วิธีการศึกษาจากความเห็นจากคนอื่น เป็นวิธีที่ผู้วัดสร้างแบบทดสอบ ตามขึ้นเพื่อถามบุคคลอื่นว่า มีความรู้สึกเกี่ยวกับบุคคลนั้นๆ ตัวอย่างเช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น

ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการวัดบุคลิกภาพทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่เกี่ยวกับผู้ที่ต้องการจะวัด และสิ่งที่วัดหรือศึกษาสำหรับการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวัดโดยการทดสอบ ซึ่งถือว่าเป็นวิธีที่เป็นประโยชน์มากกว่าวิธีอื่น การนำไปใช้ก็สะดวก ประหยัด ทั้งแรงงานและเวลา การตรวจสอบและการแปลก็มีข้ออ้างอิง

2.การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพ

2.1 ประเภทของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

จากการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของนักจิตวิทยาและนักวัดผลที่ผ่านมา พอจะรวบรวมเป็นประเภทได้ 3 ประเภท คือ แบบทดสอบประเภทให้การรายงานตนเอง (Self Report Test of Questionnaires) แบบทดสอบประเภทการฉายหรือการฉายภาพจิต (Projective Test หรือ Projctive Technique) แบบทดสอบประเภทให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่างๆ (Situational Test) แต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้ (สถิต วงษ์สวรรค์. 2523 : 262)

1. แบบทดสอบให้รายงานตัว (Self Report Test of Questionnaires) หรือเรียกว่า แบบทดสอบบุคลิกภาพ ประกอบด้วยชุดของข้อคำถาม หรือมีข้อความให้ผู้รับการทดสอบต้องอ่านแล้ว เขียนข้อความเพื่อแสดงบุคลิกภาพของตนออกมา เป็นการรายงานลักษณะของตนเอง จำแนกออกเป็นชนิดต่างๆ ตามรูปแบบของการถาม คือ แบบสำรวจรายการ (Checklists) แบบสำรวจ (Inventory) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ดังต่อไปนี้

1.1 แบบสำรวจรายการ (Checklists) เป็นชุดของข้อคำถามที่ทำเป็นบัญชีรายการ เกี่ยวกับบุคลิกภาพ หรือการกระทำของบุคคล เรียงเอาไว้ให้ผู้ตอบตรวจสอบตัวเอง ดูว่าลักษณะตรงกับข้อใดในรายการนั้นบ้าง ถ้ามีความรู้สึกข้อใดตรงกับบุคลิกภาพลักษณะของตนก็ทำเครื่องหมายลงที่ข้อความนั้น เช่น แบบตรวจสอบปัญญามูนนี่ (The Mooney Problem Checklists) ของ มูนนี่ (Mooney. 1950)

1.2 แบบสำรวจ (Inventory) เป็นชุดของข้อความที่มีคำตอบให้เลือกได้ 2 ตัวเลือก เช่น จริง – ไม่จริง ใช่ – ไม่ใช่ อาจจะมี 3 ตัวเลือกบ้าง เช่น เพิ่มคำว่าตัดสินใจไม่ได้ และในบางแบบสำรวจสร้างในรูปของบังคับให้ตอบ (Forced Choice) โดยจัดข้อความไว้เป็นคู่ๆ เพื่อให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละคู่ว่า ข้อความใดตรงกับลักษณะของตนมากที่สุด ซึ่งผู้ตอบต้องเลือกเอาข้อความใดข้อความหนึ่ง ถึงแม้ว่าข้อความทั้งคู่จะไม่ตรงกับลักษณะของ

เขาก็ต้องเลือกข้อความที่ไม่ตรงกับเขาน้อยที่สุด ตัวอย่างของแบบทดสอบบุคลิกภาพ เช่น MMPI หรือ Minnesota Multiphasic Personality Inventory

1.3 แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นแบบที่ดัดแปลงมาจากแบบตรวจสอบรายการ โดยดัดแปลงรูปแบบคำตอบที่ให้ตอบเพียง ใช่ - ไม่ใช่ จริง - ไม่จริง มาเป็นคำตอบที่มีน้ำหนักของการตอบ โดยมีการจำแนกความมากน้อยในการแสดงพฤติกรรมของตนได้ เช่น แบบสำรวจลักษณะและเจตคติทางการเรียนของบราวน์และฮอลท์แมน (Brown and Holtzman) หรือ SSKA (The Survey of Study Habits and Attitude)

2. แบบทดสอบประเภทการฉายภาพ หรือ กลวิธีให้บุคคลระบายความในใจ (Projective Technique) เป็นกลวิธีทดสอบเพื่อหารายละเอียดเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคล โดยใช้เครื่องกระตุ้นหรือเร้าทำให้บุคคลระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา แล้วแปลความหมายจากคำตอบ จำแนกได้ 3 ประเภท คือ ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Technique) ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Technique) ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expressive Technique)

2.1 ประเภทที่ใช้รูปภาพ (Pictorial Technique) คือ สมมติเป็นสถานการณ์ขึ้นให้ผู้ถูกทดสอบอธิบายออกมาตามที่ตนเห็น เป็นสิ่งเร้าที่ไม่ให้ความหมายแจ่มแจ้ง อาจจะจินตนาการไปได้นานาประการ แปลความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) ดังนั้นเป็นโอกาสให้ผู้ถูกทดสอบแสดงออกซึ่งความรู้สึกและสิ่งต่างๆ ออกนั้นเป็นการแสดงให้เห็นบุคลิกลักษณะของเขา เช่น แบบทดสอบภาพหยดหมึกของรอร์ชาร์ด (The Rorschach Ink Blot Test) และแบบทดสอบการเล่าเรื่อง หรือ การบรรยายภาพที่มองเห็นของเมย์เรย์ (Marray) ที่เรียกว่า TAT (Thematic Apperception Test)

2.2 ประเภทที่ใช้ภาษา (Verbal Technique) เป็นแบบทดสอบที่ใช้การเขียนตอบ และตอบปากเปล่า ที่ใช้ภาษาโดยตรงมี 2 ชนิด คือ

2.2.1 ชนิดของคำสัมพันธ์ (Free Association) คือการให้คำมา 1 คำ และให้ผู้ตอบหาคำมาสัมพันธ์กับคำนั้นๆ เช่น ต้นไม้ เพื่อน โต๊ะ เกลียด ฯลฯ

2.2.2 ชนิดเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion) เป็นการเขียนประโยคที่ยังไม่ครบข้อความให้ได้ใจความสมบูรณ์

2.3 ประเภทที่ใช้การแสดงออก (Expressor Technique) คือ การให้ผู้ถูกวัดแสดงออกในรูปของการวาดรูป การเล่น หรือการแสดงละคร

3 แบบทดสอบประเภทให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่างๆ (Situation Test) แบบทดสอบประเภทนี้นักจิตวิทยาหลายท่าน จัดรวมไว้ในประเภทที่สอง คือ แบบกายภาพ (Projective Technique) แต่นักจิตวิทยา และนักวัดผลหลายท่านให้เหตุผลว่า แบบทดสอบประเภทฉายภาพ เป็น กลวิธีที่ให้ผู้ถูกทดสอบบรรยายภาพ และข้อความที่คลุมเครือ ภาพต่างๆ ก็มีแต่ฉายภาพเฉยๆ ไม่มีความหมายชัดเจน ผู้ตอบต้องจินตนาการ และสามารถแปลความ

หมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง (Ambiguous) แต่แบบทดสอบวัดจากสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นการกำหนดสถานการณ์ และตัวละคร ให้ผู้ถูกทดสอบอ่านแล้ววัด โดยให้เขาแสดงความรู้สึกออกมาว่า ภายใต้สถานการณ์นั้นเขามีความรู้สึกเช่นไร โดยให้เขาตอบในฐานะบุคคลที่ปรากฏในเรื่อง มี 2 ชนิด ดังนี้

3.1 สถานการณ์แบบรูปภาพ เป็นการกำหนดตัวละครในรูปภาพ อาจมีคำพูด หรือการบรรยายภาพประกอบบ้างเล็กน้อย แต่จะไม่เล่าเรื่องหรือบรรยายภาพทั้งหมด

3.2 สถานการณ์แบบข้อความ เป็นการกำหนดตัวละคร โดยการเขียนบรรยาย หรือเขียนเล่าเรื่องอย่างสั้น ๆ เป็นการใช้ภาษาเขียนหรือตัวหนังสือ

จากประเภทของการทดสอบวัดลักษณะนิสัยทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว มีวิธีการฉายภาพจิต (Projective Technique) ที่นิยมใช้ทางด้านจิตวิทยา ส่วนทางด้านการศึกษาจะใช้ประเภทให้รายงานตัว (Self Report Test of Questionnaires) และแบบทดสอบให้พิจารณาจากสถานการณ์ต่าง ๆ (Situation Test)

2.2 หลักการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ วิธีการสำคัญที่ใช้กันมากในปัจจุบันคือ วิธีที่ได้จากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validation) การใช้การตรวจตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Criterion) การวิเคราะห์หองค์ประกอบ (Factor Analysis) ตามแนวทฤษฎีบุคลิกภาพ (Theoretical Personality) การบังคับให้เลือกตอบ (Forced – Choice Technique) วิธีการเหล่านี้ไม่ใช่เทคนิคที่จะแทนกันได้ หรือไม่ใช่เทคนิคเฉพาะเลยทีเดียว ตามทฤษฎีแล้วทั้งหมดอาจจะนำมาผสมกันในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพได้ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพจำนวนมากได้ใช้วิธีการดังต่อไปนี้ (พรศิริ กองนวล. 2539 : 19)

เครื่องมือในการวัดบุคลิกภาพมีอยู่หลายแบบ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การรายงานตนเอง การจินตนาการ การศึกษาประวัติ และการวัดทางสรีรวิทยา เป็นต้น โดยเครื่องมือที่เน้นการรายงานตนเองมีวิธีการสร้างดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 250 – 254 ; อ้างอิงจาก Lanyon and Goodstein. 1971.)

1. โดยยึดทฤษฎีเป็นฐาน (Rational – Theoretical Approaches) วิธีนี้มีการเรียกชื่อหลายอย่าง เช่น Content-based,Deductive,Rational,Intuitive,Face-Value หรือ Theoretical เป็นต้น วิธีนี้จะต้องเริ่มจากการนิยามบุคลิกภาพให้เห็นชัดเจนตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่ยึดถือ หรือเป็นแนวคิดที่เกิดจากการสังเคราะห์ของตนเองก็ได้ สิ่งที่คิดอาจมาจากแหล่งต่างๆ เช่น สามัญสำนึก ผลของการวิจัย จากทฤษฎีบุคลิกภาพต่างๆ ผสมผสานกัน เมื่อนิยามบุคลิกภาพที่จะวัดชัดเจนแล้วสามารถเขียนข้อสอบ หรือหาตัวเราตามที่นิยามไว้ อาจจะสร้างเป็นข้อความ เป็นสถานการณ์ หรือรูปภาพก็ได้ เป็นการแสดงพฤติกรรมกระทำหรือความรู้สึก เพื่อให้ผู้ตอบตอบว่าตนเองมีพฤติกรรมนั้นอยู่หรือไม่ การวัดแบบนี้จึงมีข้อตกลง

(Assumption) ว่าผู้ตอบต้องพิจารณาตัดสินตอบด้วยความเป็นจริง ไม่ว่าจะตอบแบบข้อเขียนหรือตอบแบบตอบด้วยปากเปล่าแบบสัมภาษณ์ ตัวอย่างแบบทดสอบที่สร้างที่สร้างตามวิธีนี้ได้แก่

วูดเวิร์ท เพอร์ซันนอล ดาตา ชีท (Woodworth Personal Data Sheet) (พรศิริ กองนวล. 2539 : 37) ซึ่งได้พัฒนาขึ้นใช้ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะปรับปรุงการสัมภาษณ์ทางจิตเวชให้ได้มาตรฐาน และดัดแปลงวิธีการเพื่อใช้ทดสอบคนเป็นกลุ่ม วูดเวิร์ทจึงได้รวบรวมข้อความเกี่ยวกับอาการโรคประสาท และอาการเริ่มแรกของโรคประสาทจากเอกสารทางจิตเวช และจากการประชุมของจิตแพทย์ คำถามในแบบทดสอบนี้จะถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น ความกลัวที่ผิดปกติ และอาการกลัวต่างๆ การฝันร้าย และอาการอื่นๆในเวลานอนหลับ ความเหน็ดเหนื่อยมากเกินไป เป็นต้น ในการคัดเลือกข้อความขั้นสุดท้าย วูดเวิร์ทได้ใช้การตรวจสอบทางสถิติที่น่าเชื่อถือ กล่าวคือ เขาจะไม่เก็บข้อความเอาไว้ ถ้าคนใดในกลุ่ม ตัวอย่างเป็นคนปกติร้อยละ 25 หรือมากกว่าตอบไปในทางที่ไม่พึงปรารถนา โดยให้เหตุผลว่าลักษณะพฤติกรรมใดที่เกิดขึ้นในกลุ่มคนปกติบ่อยครั้ง เช่นนี้ ไม่สามารถเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความ ผิดปกติได้ วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มก็ได้นำมาใช้ในการเลือกข้อความเช่นกัน อาการที่พวกโรคประสาทตอบบ่อยอย่างน้อยเป็นสองเท่าของกลุ่มปกติเท่านั้นที่จะเก็บเอาไว้ในแบบทดสอบ จะเห็นได้ว่าสิ่งที่เน้นขึ้นต้นในหลักการสร้างและใช้แบบทดสอบนี้คือ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ แล้วนำมาเรียงเป็นข้อความ ตลอดจนความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับพฤติกรรมบางอย่างของการปรับตัวไม่ดี

มูนี พรอBLEM เชคลิสต์ (Mooney Problem Checklist) (พรศิริ กองนวล. 2539 : 38) สร้างขึ้นจากปัญหาต่างๆ ที่ได้จากการอภิปรายกลุ่ม หรือจากคำปรึกษาแนะนำเป็นรายบุคคล ข้อความในแบบทดสอบนี้ได้จากการเขียนปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,000 คน บันทึกการสัมภาษณ์เวลาให้คำปรึกษาแนะแนว และแหล่งอื่นๆ ที่คล้ายกัน แบบทดสอบนี้มีทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มหาวิทยาลัย และผู้ใหญ่ ปัญหาที่ถามจะแตกต่างกันไปตามระดับต่างๆ แบบทดสอบที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและมหาวิทยาลัย รวมถึงปัญหาสุขภาพ และการพัฒนาทางด้านร่างกาย การเงิน สภาพความเป็นอยู่ และลักษณะการทำงาน กิจกรรมด้านสังคมและสันตนาการ ความสัมพันธ์ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเลือกคู่ครอง เพศ และการแต่งงาน บ้านและครอบครัว ศีลธรรมและศาสนา การปรับตัวในด้านการเรียน อนาคต วิชาชีพและการศึกษารวมทั้งหลักสูตร วิธีการสอน แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบที่ไม่มีการให้คะแนน ส่วนที่เน้นอยู่ที่ข้อความที่คาดว่าเป็นปัญหาที่ผู้ตอบสามารถเลือกตอบได้ตรงกับปัญหาของตนเอง

เอส ที เอส ยูธ (STS Youth Inventory) (พรศิริ กองนวล. 2539 :38) เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความต้องการ และปัญหาที่ใช้สำหรับนักเรียนเกรด 7 ถึง 12 อีกฉบับหนึ่งประกอบด้วย ข้อความทั้งหมด 167 ข้อ ซึ่งมีการจัดเป็นกลุ่มหัวเรื่องต่อไปนี้ โรงเรียนของฉัน

หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องเกี่ยวฉัน การเข้ากับผู้อื่นและสิ่งต่าง ๆ ทั่วไป วิธีตอบของแบบทดสอบนี้คือ ให้ผู้ตอบแสดงความมากน้อยของแต่ละปัญหา แล้วให้กาเครื่องหมายลงในรูป สี่เหลี่ยมที่มีขนาดต่างกัน

แคลิฟอร์เนีย เทสต์ ออฟ เพอร์ซันนอลลิตี้ (California Test of Personality) (พรศิริ กองนวล. 2539 : 38) เป็นแบบทดสอบที่มี 5 ระดับ แต่ละระดับมี 2 รูปแบบ เหมาะสำหรับผู้ที่มีความรู้ระดับอนุบาลถึงมหาวิทยาลัยและผู้ใหญ่ คะแนนที่ได้และการแปลความหมายของคะแนนมีลักษณะคล้ายกับแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพฉบับอื่นๆ หลักการสร้างจะเน้นการหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ โดยจะแยกคะแนนออกเป็น 12 หมวด ได้แก่ ความรู้สึกถึงคุณค่าของตน ความโน้มเอียงในการถอนตัวออกจากสังคม ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์ในโรงเรียน คะแนนจากหมวดต่างๆ นี้นำไปเป็นคะแนนรวมของการปรับตัว และคะแนนใน 2 หมวดใหญ่นี้จะครอบคลุมบุคลิกภาพส่วนบุคคลและสังคม เกณฑ์ปกติที่ใช้ประเมินมีทั้งหมด 15 ตาราง ความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในของคะแนนรวม และคะแนนจาก 2 หมวดใหญ่นั้นเป็นที่น่าเชื่อถือ แต่ความเชื่อมั่นในแต่ละคะแนนย่อยนั้นต่ำเกินไป

2. โดยยึดเกณฑ์จำแนกสิ่งที่รู้ได้ (Empirical Approach) วิธีนี้เป็นลักษณะเดียวกันกับ External, Group-Contrast, Criterion-Group, Criterion-Validated หรือ Criterion-Keyed การสร้างข้อสอบโดยวิธีนี้ ต้องใช้หลักว่าจะวัดอะไร อิงทฤษฎีหรือความเชื่อใด และจะเป็นรูปแบบใดเมื่อได้เป็นข้อสอบหรือตัวเราเป็นข้อๆ แล้วหลักการสำคัญคือ คำถามที่เขียนรู้ได้อย่างไรว่าข้อนั้นๆ วัดจำแนกสิ่งนั้นได้จริง จึงจำเป็นต้องหาเกณฑ์ให้สามารถอธิบายได้ว่า ข้อนี้ถ้าคนทำได้คะแนนสูงจะวัดบุคลิกภาพด้านนั้นไม่ได้ หรือบางข้อเป็นการตอบ ใช่ - ไม่ใช่ จริง - เท็จ หรือ ถูก - ผิด การที่คนตอบ ใช่ หรือจริง หรือถูก ก็จะต้องจำแนกได้แน่ชัดว่าเป็นคนละกลุ่มของคนที่ตอบ ไม่ใช่ หรือเท็จ หรือผิด อย่างแน่นอน เกณฑ์ที่นิยมใช้พิจารณาจึงเป็นเกณฑ์ที่รู้แน่ชัด (Know Group) เช่น กลุ่มโรคประสาท กับกลุ่มปกติ, กลุ่มตื่นเต้นกับกลุ่มเฉื่อยชา, กลุ่มพูดจริงกับกลุ่มพูดเท็จ, กลุ่มซื่อสัตย์กับกลุ่มทุจริต, กลุ่มแสดงออกกับกลุ่มเก็บตัว เป็นต้น แบบทดสอบฉบับแรก que สร้างโดยวิธียึดเกณฑ์จำแนกสิ่งที่รู้ชัด ก็คือ Strong Vocational Interest Blank for Men สร้างโดยนักจิตวิทยาชื่อ E.K. Strong ข้อสอบแต่ละข้อจะมีเกณฑ์ในอาชีพหนึ่งๆ เฉพาะที่แสดงให้เห็นชัดเจนระหว่างคนที่ชอบอาชีพนั้น กับคนธรรมดาหรือคนที่ชอบอาชีพอื่น แบบทดสอบที่สร้างโดยอาศัยวิธีนี้ได้แก่

Minnesota Multiphasic Personality Inventory (MMPI) สร้างโดยนักจิตวิทยาชื่อ S.R. Hathaway และ J.C. Mckinley

California Psychological Inventory (CPI) สร้างโดยนักจิตวิทยาชื่อ H.G. Gough

Millon Clinical Multiaxial Inventory (MCMI) สร้างโดยนักจิตวิทยาชื่อ T. Millon

ตัวอย่างของแบบทดสอบที่สร้างโดยวิธีนี้ได้แก่

เดอะ มินเนโซตา มัลติเฟสสิค เพอร์ซันนอลลิตี้ อินเวนทอรี (The Minnesota Multiphasic Personality Inventory) (พรศิริ กองนวล. 2539) เป็นตัวอย่างที่ดีที่สุดของการสร้างตามเกณฑ์ และเป็นที่นิยมกันแพร่หลายมากที่สุดในการรักษาผู้ป่วยทางโรคจิต แบบทดสอบฉบับนี้ประกอบด้วยข้อความบอกเล่า จำนวน 550 ข้อ ที่ให้ผู้ตอบตอบว่า “จริง” “ไม่จริง” หรือ “ไม่แน่ใจ” ข้อความจะครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ คือ สุขภาพ (Health) อาการไซโคโซมาติก (Psychosomatic Symptoms) ความผิดปกติทางประสาท (Neurological Disorders) เพศ (Sexual) ศาสนา (Religious) การเมืองและสังคม (Political and Social) การศึกษา (Education) อาชีพ (Occupational) ครอบครัวและการแต่งงาน (Family and Marital) ตัวอย่างเช่น ฉันไม่รู้สึกเหนื่อยง่าย ฉันมีความกังวลเกี่ยวกับเรื่องเพศ เมื่อฉันรู้สึกเบื่อ ฉันชอบทำอะไรที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้น

แคลิฟอร์เนีย ไฮโคโลจิคอล อินเวนทอรี (California Psychological Inventory) (พรศิริ กองนวล. 2539 : 39) เป็นแบบทดสอบที่ได้ดึงเอาข้อความต่างๆ จาก MMPI มาประมาณครึ่งหนึ่ง มาสร้างเป็นแบบทดสอบอีกฉบับหนึ่ง เพื่อใช้สำหรับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 480 ข้อ ให้ผู้ตอบตอบว่า “จริง” หรือ “ไม่จริง” แบ่งออกเป็น 18 มาตรา เช่น การเป็นอยู่ที่ดี (Sense of well-being) ความประทับใจที่ดี (Good Impression) การเลือกร่วมมือกัน (Communality) การข่มขู่ (Dominance) การชอบสมาคม (Sociality) การยอมรับตนเอง (Self-Acceptance) ความรับผิดชอบ (Responsibility) ความมีสังคม (Socialization) การรู้จักบังคับตนเอง (Self-Control) เป็นต้น

3. โดยยึดการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor – Analytic Approach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 253) วิธีนี้บางทีเรียกว่า แบบสร้างความคงเส้นคงวภายใน (Internal Consistency) หรือ Clustering หรือ Itemetric ในการสร้างต้องสร้างตามนิยามของบุคลิกภาพ คือ ต้องสร้างข้อความวัดพฤติกรรม หรือลักษณะนิสัยที่วัดบุคลิกด้านนั้น การสร้างข้อความหรือ ข้อคำถามหลายๆ ข้อที่คิดว่าสิ่งที่เราต้องการวัดนั้นจะเชื่อได้อย่างไร ถ้าข้อความนั้นจับกลุ่มกัน มีความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่มๆ ก็แสดงว่าแต่ละกลุ่มวัดแต่ละอย่าง การวิเคราะห์องค์ประกอบจะชี้ให้เห็นว่ามีข้อใดบ้างที่วัดองค์ประกอบเดียวกัน ในปัจจุบันนักจิตวิทยาที่ศึกษาด้านบุคลิกภาพกำลังนิยมบุคลิกภาพมี 5 องค์ประกอบใหญ่ (The Big Five) อันเกิดจากการวิเคราะห์องค์ประกอบจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพต่างๆ กันนั่นเอง ตัวอย่างแบบทดสอบที่สร้างโดยวิธีนี้ได้แก่

กิลฟอร์ด – ซิมเมอร์แมน เทมเพอราเมนต์ เซอร์เวย์ (Guilford – Zimmerman Temperament Survey) แบบทดสอบนี้แยกลักษณะบุคลิกภาพออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้ (พรศิริ กองนวล. 2539 : 39)

1. กิจกรรมทั่วไป (G - General Activity) ได้แก่ ความฉับไว การชอบความรวดเร็ว ความร่าเริงกระฉับกระเฉง มีประสิทธิภาพ ตรงกันข้ามคือ การไม่รีบร้อน และเฉื่อยชา เหน็ดเหนื่อยง่าย ไม่มีประสิทธิภาพ

2. การเคร่งครัด (R - Restraint) ได้แก่ เอาจริงเอาจัง สุขุมรอบคอบ มุ่งมั่น ตรงกันข้ามคือ ไม่มีทุกข์ร้อน วู่วาม ชอบความตื่นเต้น

3. การมีอำนาจเหนือผู้อื่น (A - Ascendancy) ได้แก่ การปกป้องตนเอง การเป็นผู้นำ ชอบพูดในที่สาธารณะ ชอบพูดขู่ ตรงกันข้ามคือ การยอมจำนน ลังเลหลีกเลี่ยงการตกเป็นเป้าสายตาแก่ผู้อื่น

4. การเข้าสมาคม (S - Sociality) ได้แก่ การมีเพื่อนมาก ชอบสังสรรค์ ชอบทำตัวเด่น ตรงกันข้ามคือ การมีเพื่อนน้อย มักขี้อาย

5. ความมั่นคงทางอารมณ์ (E - Emotional Stability) ได้แก่ ความสม่ำเสมอทางอารมณ์ มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์เย็น ตรงกันข้ามคือ มีการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ง่าย มองโลกในแง่ร้าย เพ้อฝัน ตื่นเต้นง่าย มีความรู้สึกผิด กังวล ว้าวุ่น และมีสุขภาพไม่ดี

6. ความเป็นปรนัย (O - Objectivity) ได้แก่ การไม่หวั่นไหวง่าย ตรงกันข้ามคือ มีความรู้สึกไว คิดแต่เรื่องของตน ข้างสงสัย ข้างคิด และมักมีปัญหา

7. การมีไมตรี (F - Friendliness) ได้แก่ ความอดทนต่อปฏิกิริยาที่เป็นปรปักษ์ ยอมจำนน นับถือผู้อื่น ตรงกันข้ามคือ ชอบทะเลาะวิวาท มุ่งร้าย ขุ่นเคือง และดูถูกผู้อื่น

8. การมีความคิด (T - Thoughtfulness) ได้แก่ การรู้จักใช้ความคิดไตร่ตรอง รู้จักสังเกต รู้จักใช้ปัญญา ตรงกันข้ามคือ สนใจกิจกรรมรอบข้าง มีความคิดที่สับสน

9. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (P - Personal Relations) ได้แก่ มีความอดทนกับผู้อื่น ศรัทธาในสถาบันสังคม ตรงกันข้ามคือ วิพากษ์วิจารณ์ ข้างสงสัย และสงสัยตัวเอง

10. ความเป็นชาย (M - Masculinity) ได้แก่ สนใจในกิจกรรมของผู้ชาย ไม่รู้สึกเปื่อง่าย ไม่เกรงง่าย รู้จักยับยั้งการแสดงออกทางอารมณ์ สนใจเกี่ยวกับเรื่องเสื้อผ้า ตรงกันข้ามคือสนใจในกิจกรรมและอาชีพของผู้หญิง เปื่อง่าย ขลาดกลัว ชอบเคลิ้มฝัน และชอบแสดงออกทางอารมณ์

ข้อคำถามในแบบทดสอบนี้ จะเป็นประโยคบอกเล่า ไม่ใช่ประโยคคำถาม คำถามทั้งหมดเกี่ยวกับผู้ตอบโดยตรง มีน้อยมากที่เกี่ยวกับผู้อื่น ดังตัวอย่าง

- ท่านมักจะเริ่มโครงการใหม่ด้วยความกระปรี้กระเปร่าใช่ ไม่ใช่
- ท่านมีอารมณ์ขุ่นมัวบ่อยใช่ ไม่ใช่

ซิกทีน เพอร์ซันนอลลิตี้ แฟกเตอร์ เกสชันแนร์ (Sixteen Personality Factor Questionnaire) เป็นแบบทดสอบที่แคลเทิลได้รวบรวมเอาลักษณะบุคลิกภาพจากพจนานุกรมหรือหนังสือจิตวิทยาและจิตเวช แล้วเอาลักษณะที่เหมือนกันมารวมกันเข้าด้วยกันเหลือเพียง 171 ลักษณะ เพื่อนำไปให้กลุ่มผู้ใหญ่อที่มีลักษณะต่างกัน จำนวน 100 คน ทำการประมาณค่า

ความสัมพันธ์ แล้วหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างกัน และวิเคราะห์องค์ประกอบของการประมาณค่านี้ หลังจากนั้นให้คนจำนวน 208 คน ทำการประเมินค่าต่อไปอีก โดยใช้ข้อความที่สั้นกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งหลังนี้เรียกว่า การจัดระบบพื้นฐานทางบุคลิกภาพ (Primary Source of Personality) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 16 ด้าน ได้แก่

1. องค์ประกอบ A คือ สำนวนกับชอบออกสังคม (Reserve VS Outgoing)
2. องค์ประกอบ B คือ สติปัญญา (Intelligent)
3. องค์ประกอบ C คือ อารมณ์อ่อนไหวกับอารมณ์มั่นคง (Affected Feelings VS Emotionally Stable)
4. องค์ประกอบ D คือ ถ่อมตนกับถือตนเป็นใหญ่ (Humble VS Assertive)
5. องค์ประกอบ F คือ ความระมัดระวัง กับทำตามสบาย (Sober VS Happy – Go - Luck)
6. องค์ประกอบ G คือ ไม่ทำตามกฎกับเชื่อตรงต่อหน้าที่ (Expedient VS Conscientious)
7. องค์ประกอบ H คือ ขี้อายกับกล้าสังคม (Shy VS Venturesome)
8. องค์ประกอบ I คือ จิตใจเข้มแข็งกับจิตใจอ่อนแอ (Tough – minded VS Tended – minded)
9. องค์ประกอบ L คือ ไว้วางใจกับระแวง (Trusting VS Suspicious)
10. องค์ประกอบ M คือ ทำตามความเป็นจริงกับเพ้อฝัน (Practical VS Imaginative)
11. องค์ประกอบ N คือ ตรงไปตรงมากับมีเล่ห์เหลี่ยม (Forthright VS Shrewd)
12. องค์ประกอบ O คือ ประสาหมั่นคงกับหวาดกลัว (Placid VS Apprehensive)
13. องค์ประกอบ Q-1 คือ นักอนุรักษ์กับนักทดลอง (Conservative VS Experimenting)
14. องค์ประกอบ Q-2 คือ อาศัยกลุ่มกับเป็นตัวของตัวเอง (Group - Dependent VS Self - Sufficient)
15. องค์ประกอบ Q-3 คือ ไม่มีวินัยในตัวเองกับควบคุมตัวเองได้ (Undisciplined Self - Conflict VS Controlled)
16. องค์ประกอบ Q-4 คือ ผ่อนคลายกับเคร่งเครียด (Relaxed VS Tense)

การตอบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียวจาก 3 ตัวเลือก โดยให้ตรงกับลักษณะนิสัยของผู้ตอบมากที่สุด คะแนนแต่ละตัวเลือกเป็น 0,1,2 ซึ่งในคู่มือการตรวจให้คะแนนจะระบุไว้อย่างชัดเจนทุกตัวเลือก

4. โดยยึดตามลักษณะการบังคับตอบ (พรศิริ กองนวล. 2539 :40) แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพประเภทให้รายงานตัวเอง มักจะมีการเสริมสร้างหรือสร้างตอบ ข้อความส่วนมากในแบบทดสอบจะเห็นว่ามีลักษณะที่พึงปรารถนา หรือเป็นที่ยอมรับทางสังคมมากกว่า ผู้ตอบอาจมี

แรงจูงใจให้สร้างทำดี หรือเลือกคำตอบที่ก่อให้เกิดความประทับใจเช่น ในเวลาสมัครงานหรือเข้าเรียนในสถาบันการศึกษา แต่ในสถานการณ์อื่นๆ เขาอาจมีแรงจูงใจให้เลือกทำเลว เพื่อให้ดูว่าเขามีอาการผิดปกติทางจิตมากกว่าที่เป็นอยู่ กรณีเช่นนี้มักพบในการสอบสวนอาชญากร ผู้ที่ถูกกล่าวหา หรือในการคัดเลือกทหาร ดังนั้นจึงมีการนำเอาหลายวิธีไปปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาการแสวงหาคำตอบ การสร้างข้อความที่มีความละเอียดลึกซึ้งหรือเป็นกลาง อาจทำให้การปฏิบัติการขององค์กรประกอบในแบบทดสอบบางฉบับลดลง ในสถานการณ์จำนวนไม่น้อยที่คำสั่งในแบบทดสอบและความรู้สึกเป็นกันเอง อาจจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้ตอบตอบอย่างตรงๆ ได้ ถ้าหากสามารถทำให้ผู้ตอบเชื่อว่าการทำเช่นนั้นจะให้ประโยชน์ต่อผู้ตอบ วิธีนี้ก็อาจจะไม่มีผลในบางสถานการณ์ อย่างไรก็ตามวิธีการนี้จะไม่มีผลต่อการตอบชนิดที่มีลักษณะเป็นที่พึงปรารถนาของสังคม ถ้าผู้ตอบนั้นไม่รู้ตัว วิธีการแก้ปัญหาอื่นๆ คือ มีค่าเฉลยที่จะช่วยตรวจสอบการแสวงหาคำตอบ เช่นในแบบทดสอบ MMPI นั่นคือ การใช้เทคนิคการบังคับให้เลือกตอบ โดยกำหนดให้ผู้ตอบเลือกระหว่างข้อความ 2 ข้อความ ซึ่งอาจเป็นที่พึงปรารถนาทั้งคู่ หรือไม่พึงปรารถนาทั้งคู่ ข้อความชนิดบังคับให้เลือกตอบนี้อาจจะมีตัวเลือกสาม สี่ หรือห้าตัวเลือกก็ได้ (Anastasi. 1969 : 456 – 460) แบบทดสอบที่สร้างโดยวิธีนี้ได้แก่

กอร์ดอน เพอร์ซันนอลโปรไฟล์ (Gordon Personal Profile) เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่สร้างขึ้น เมื่อ ค.ศ. 1963 และได้รับการพัฒนาต่อมาในปี 1978 เพื่อใช้วัดความสามารถในการปรับตัว และประเมินประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่เป็นลักษณะที่เด่นชัดของแต่ละบุคคล แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. การมีอำนาจอิทธิพล (Ascendancy) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ในด้านคำพูด คำสั่ง มีความคล่องตัวกระฉับกระเฉง มีความมั่นใจในการตัดสินใจอย่างอิสระ ชอบเป็นผู้นำในการอภิปราย หรือกิจกรรมของกลุ่ม เป็นผู้เชื่อถือได้
2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมที่มีความเพียรพยายามและตั้งใจปฏิบัติงานจดจ่อกับงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ หรือมุ่งมั่นในงานที่จะทำเป็นคนไว้วางใจได้และรับผิดชอบอย่างจริงจัง

3. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีอารมณ์พอเหมาะ หนักแน่น มั่นคง สุขุมเยือกเย็น ปราศจากความวิตกกังวล

4. ความสามารถในการเข้าสังคม (Socialability) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมสมาคมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี การชอบสมาคม ชอบคบเพื่อน หรือชอบอยู่ท่ามกลางผู้อื่น ชอบทำงานร่วมกับกลุ่ม เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่ม หรือสมาคม

องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้ เป็นลักษณะที่มีความหมายทางด้านจิตวิทยา ซึ่งพบว่ามีผลสำคัญมากในการปรับตัว และประเมินประสิทธิภาพของแต่ละบุคคลในสถานการณ์ด้านสังคม การศึกษาและอุตสาหกรรม

ลักษณะของแบบทดสอบประกอบด้วยข้อความ 18 ข้อความ แต่ละข้อจะมี 4 ข้อความ แต่ละข้อความจะแทนลักษณะพฤติกรรมของบุคลิกภาพในแต่ละด้านรวม 4 ด้าน โดยที่จะมี 2 ข้อความที่มีลักษณะเป็นไปในทางบวก และอีก 2 ข้อความจะมีลักษณะเป็นไปในทางลบเสมอ ดังตัวอย่าง

	M	L
(0) เข้าสังคมได้ดี	: :	: :
ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง	: :	: :
อาสาทำงานอย่างเต็มที่	: :	: :
มีแนวโน้มเป็นคนเจ้าอารมณ์	: :	: :

วิธีการตอบแบบทดสอบฉบับนี้ ผู้ถูกทดสอบจะต้องเลือกตอบว่าข้อความใดมีลักษณะเหมือนตนมากที่สุดแล้วให้ขีดเส้นทึบลงในช่อง M เพียง 1 ข้อ และถ้าข้อความใดมีลักษณะเหมือนตนน้อยที่สุดให้ขีดเส้นทึบลงในช่อง L เพียง 1 ข้อ นอกนั้นห้ามทำ

การตรวจให้คะแนนข้อความใดที่ทำเครื่องหมายทึบลงในช่อง M จะให้ 2 คะแนน ข้อความใดที่ไม่ได้ทำเครื่องหมายให้ข้อความละ 1 คะแนน ส่วนข้อความใดที่ตอบว่า L ไม่ให้คะแนน คือ 0 คะแนน คะแนนรวมทั้งหมดในแต่ละลักษณะ (triat) เป็น 36 คะแนน

ความเชื่อมั่น มีการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นหลายวิธี และใช้ประชากรหลายกลุ่มดังนี้

วิธีแบ่งครึ่ง	มีค่า	0.86 – 0.89
วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา	มีค่า	0.86 – 0.87
วิธีสอบซ้ำเว้นระยะ 29 สัปดาห์	มีค่า	0.50 – 0.70
วิธีสอบซ้ำเว้นระยะ 4 ปี	มีค่า	0.29 – 0.69

ความเที่ยงตรง แบบทดสอบนี้ใช้วิธีการหาความเที่ยงตรงจากการวิเคราะห์องค์ประกอบและหาค่าสหสัมพันธ์ของแบบทดสอบที่สร้างขึ้น กับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความถนัด

เกณฑ์ปกติ อยู่ในรูปของเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Norm) มีตารางสำหรับแปลงคะแนนเป็นเปอร์เซ็นต์ไทล์ สำหรับกลุ่มบุคคลต่างๆ รวม 8 ตาราง พร้อมทั้งแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละด้านอีก 6 ตาราง รวมแล้วสามารถใช้กับบุคคลกลุ่มต่างๆ ได้ถึง 27 กลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ลูกจ้างระดับกลางและระดับต่ำ ผู้จัดการ พนักงานขาย หัวหน้าคนงาน เป็นต้น (แยกเป็นชาย – หญิง)

จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ มีหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะต้องมีการนิยามบุคลิกภาพให้ชัดเจนเพื่อการสร้างข้อความวัดพฤติกรรม หรือลักษณะนิสัยที่ต้องการวัดบุคลิกภาพด้านนั้นๆ ผู้วิจัยได้เลือกการสร้างแบบทดสอบวัด

บุคลิกภาพ โดยยึดการวิเคราะห์องค์ประกอบ ได้แก่การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและเชื่อว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานของบุคคล และผู้วิจัยยังได้ยึดการสร้างตัวลักษณะการบังคับให้เลือกตอบ เพื่อป้องกันการแสสร้งในการตอบแบบทดสอบ

2.3 คุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

คุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพนั้น ส่วนใหญ่จะคำนึงถึงคุณภาพในด้านต่อไปนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 298 – 330)

2.3.1 อำนาจจำแนก (Discrimination Index) หมายถึงความสามารถในการแยกลักษณะคน 2 กลุ่มได้ คือคนที่มีลักษณะนั้นสูง กับคนที่มีลักษณะนั้นต่ำได้ การวัดอำนาจจำแนกมีหลายแบบ ดังนี้

1. ดัชนีพอยท์ไบเซรียล (Point - Biserial Index) ดัชนีแบบนี้เป็นลักษณะสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว หรือคะแนน 2 กลุ่ม มีข้อตกลงว่าคะแนนกลุ่มหนึ่งเป็นแบบค่าต่อเนื่อง (Continuous Variable) อีกกลุ่มหนึ่งเป็นแบบไม่ต่อเนื่อง (Dichotomous Variable) โดยทั่วไปถ้ามีค่า 0.20 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกใช้ได้

2. ดัชนีสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product – moment correlation) เป็นการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่ม โดยมีข้อตกลงว่ากรณีตัวเลือกเป็นคะแนนแบบช่วงเท่ากัน เช่น 1,2,3 หรือ 1,2,3,4 หรือมากกว่านี้ก็ได้ ค่าที่พิจารณา คือ ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปถือว่ามีอำนาจจำแนกใช้ได้

3. อำนาจจำแนกจากการทดสอบที (t – test Index) ดัชนีนี้ ใช้ในกรณีของคะแนนแต่ละข้อมีมากกว่า 1 คะแนน แต่ละข้อควรให้คะแนนเหมือนกัน คือ ถ้าให้ 3 คะแนน ก็ให้ 3 คะแนนเหมือนกันหมด

หลักในการหาค่าอำนาจจำแนกแบบ t – test ทำตามขั้นตอนดังนี้

1. สร้างข้อสอบแล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 100 คนขึ้นไป แล้วนำมาตรวจให้คะแนน รวมคะแนนของแต่ละคนไว้
2. เรียงคะแนนแต่ละคนจากมากไปหาน้อยหรือจากน้อยไปหามากก็ได้ แล้วตัด 25 เปอร์เซนต์บนและ 25 เปอร์เซนต์ล่าง
3. การวิเคราะห์ข้อแต่ละข้อ จะต้องหาว่าข้อนั้นมีกลุ่มสูงได้คะแนนแต่ละตัวเลือกกี่คน และกลุ่มต่ำได้คะแนนแต่ละตัวเลือกในข้อเดียวกันนั้นกี่คน
4. แต่ละข้อหาคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หาคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
5. ใช้สูตร t – test ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยสองกลุ่ม
6. ค่า t ที่ควรยอมรับคือ 1.75 ตามแนวมาตรฐานของ Edwards ถ้าคำนวณค่าได้เท่ากับค่ามาตรฐานหรือเกณฑ์หรือสูงกว่า ถือว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกใช้ได้ แต่ถ้าค่า t น้อย

กว่าเกณฑ์แปลว่าใช้ไม่ได้ ต้องแก้ไขปรับปรุง ถ้าไม่ยึดเกณฑ์ของ **Edwards** ก็สามารถหาค่า t แล้วไปเปิด ตารางทดสอบค่า t และดู df กำหนดระดับนัยสำคัญและเป็นการทดสอบ ทิศทางเดียว ถ้าผลออกมาค่า t มีนัยสำคัญที่ระดับที่ต้องการ ค่าอำนาจจำแนกนั้นก็สมารถนำไปใช้ได้

4. การหาอำนาจจำแนกรวมทั้งฉบับ การหาค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อ ทำให้เราสามารถแก้ไขปรับปรุงข้อสอบแต่ละข้อได้ แต่ในกรณีที่ต้องใช้ข้อสอบรีบัตวน สามารถหาค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งฉบับได้

2. ความเชื่อมั่น (**Reliability**) การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดด้านความรู้สึกหรือจิตพิสัยนั้น ต้องพิจารณาคะแนนจากตัวเลือกให้ดี เพื่อจะได้พิจารณาว่าแบบนั้นๆเหมาะสมกับข้อตกลงเบื้องต้นของการหาความเชื่อมั่นสูตรใด แต่ที่นิยมกันมักจะหาความเชื่อมั่นแบบต่อไปนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 310 – 317)

1. แบบสอบซ้ำ (**Test – Retest**) หมายความว่า สอบวัดความรู้สึกของกลุ่มหนึ่งครั้งแรกแล้วเว้นระยะเวลาพอสมควรแล้วนำแบบทดสอบชุดเดิมไปสอบกลุ่มหรือคนเดิมอีกครั้งหนึ่ง การหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบนี้ต้องใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน หรือ **Product Moment Correlation**

2. แบบหาความคงเส้นคงวภายใน (**Internal Consistency**) ความเชื่อมั่นแบบนี้สอบเพียงครั้งเดียวสามารถมาหาการกระจายของแต่ละข้อได้ว่าเป็นอย่างไร และหาการกระจายของคะแนนรวมทั้งหมดเป็นเท่าไร แล้วนำมาหาค่าความเกี่ยวพันกัน ความเชื่อมั่นที่นิยมใช้คือ สัมประสิทธิ์แอลฟา (**Alpha – Coefficient**) ของครอนบาช (**Cronbach**)

3. การหาความเชื่อมั่นโดยอาศัยสหสัมพันธ์ภายในของคะแนนแต่ละข้อ การหาค่าความเชื่อมั่นแบบแอลฟากับการหาความเชื่อมั่นแบบสเปียร์แมน – บราวน์ (**Spearman – Brown**) และแบบคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (**Kuder – Richardson – 20**) เป็นการหาความสัมพันธ์ภายในของข้อสอบทั้งสิ้น

4. ความเที่ยงตรง (**Validity**) หมายถึงเครื่องมือนั้นสามารถวัดได้ตามสิ่งที่ต้องการวัด หรือวัดได้ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539 : 208 – 209)

1. ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (**Content Validity**) หมายถึงข้อสอบนั้นวัดได้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาที่สอน โดยการนำข้อสอบไปเปรียบเทียบกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร ถ้าวัดได้ครอบคลุมก็ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2. ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (**Construct Validity**) หมายถึงเครื่องมือวัดได้ตามลักษณะหรือตามทฤษฎีของโครงสร้างนั้น สามารถวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆของตารางวิเคราะห์หลักสูตรนั่นเอง แล้วหาค่าสหสัมพันธ์ ถ้ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงก็ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามโครงสร้างดี

3. ความเที่ยงตรงเชิงเกณฑ์สัมพันธ์ (Criterion – related – validity) ความเที่ยงตรงแบบนี้อาศัยเกณฑ์ 2 อย่างคือ

- ความเที่ยงตรงตามสภาพ หมายถึง เครื่องมือสามารถวัดได้ตามความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่าง
- ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ หมายถึง เมื่อนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างก็สามารถที่จะพยากรณ์อนาคตของกลุ่มตัวอย่างได้ถูกต้อง

3. ทักษะการปฏิบัติงาน

3.1 ความหมายของทักษะการปฏิบัติการพยาบาล

สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์ (2525 : 1 – 3) ได้กล่าวถึงทักษะการปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาชีพพยาบาล เป็นวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากการสอนภาคทฤษฎีในห้องเรียน เพราะเป็นการเรียนรู้จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง นักศึกษาจะได้เห็น ได้สังเกต และได้ทดลองปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยจริงด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังได้ทดลองแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมต่างๆ บนหอผู้ป่วย

ในการฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย นักศึกษาจะมีโอกาสนำความรู้ที่ได้ศึกษาจากภาคทฤษฎีไปพัฒนาใช้ให้เกิดทักษะ และความสามารถ มีพัฒนาการทางด้านความคิด สติปัญญาได้อย่าง ลึกซึ้งกว้างขวาง อันจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2538 : 35 - 38) ได้กล่าวว่า นักศึกษาพยาบาลทุกคนต้องพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาล ด้วยการปฏิบัติการพยาบาลโดยตรงแก่ผู้ป่วยและผู้รับบริการทางสุขภาพในสถานการณ์จริง เช่น ในโรงพยาบาล สถานเอนกามัยและหมู่บ้าน ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยว่าสำคัญในการฝึกปฏิบัติงาน นักศึกษาจะมีทักษะในการฝึกปฏิบัติงานต้องอาศัยความรู้ ความตั้งใจ ทศนคติ ความคิด และความรู้สึกที่มีต่อการทำงาน

การจัดการศึกษาภาคปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ จึงแบ่งการศึกษาภาคปฏิบัติออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การฝึกปฏิบัติการพยาบาลทางห้องทดลอง การฝึกปฏิบัตินี้เป็นการฝึกในแง่ของการทดลอง เช่น การฝึกปฏิบัติด้านเทคนิคการพยาบาลในห้องปฏิบัติการพยาบาล การปฏิบัตินี้จะเน้นถึงการฝึกหัดและการทดลองก่อนการลงมือปฏิบัติจริงแก่ผู้ป่วย เป็นการฝึกในสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้นในห้องทดลองที่ใกล้เคียงความจริงที่สุด

2. การฝึกปฏิบัติแนวคิดทางการพยาบาลในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติเน้นถึงการใช้ข้อมูลจริงเพื่อการศึกษาปัญหาโดยเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง แล้วนำเข้าไปศึกษาในชั้นเรียน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เชิงทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยการปฏิบัติจริงกับผู้ป่วย บุคคล หรือชุมชนในแหล่งฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์นอกเหนือจากที่ครูสอน

การฝึกภาคปฏิบัติเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ และทักษะ โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล ยังเป็นการเตรียมให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ

สุวิมล ว่องวานิช (2539 : 46) ได้ให้ความหมายของการวัดทักษะการปฏิบัติไว้ดังนี้ คือ คำว่า “ Practice ” หมายถึง การลงมือทำงานบ่อยๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ หรือเกิดความรู้ และ คำว่า “ Performance ” หมายถึง การแสดงอาการ หรือการทำงานตามกระบวนการต่างๆ ให้เสร็จสิ้น ส่วนคำว่า “ Psychomotor ” หมายถึง การเคลื่อนไหวทางกายที่เป็นผลมาจากกระบวนการทางสมองหรือจิตใจ หรือกลุ่มพฤติกรรมที่ซับซ้อน ซึ่งคำเหล่านี้ จะเกี่ยวข้องกับคำว่าทักษะ “ Skill ” ซึ่งหมายถึง การกระทำบางอย่างให้ได้ดี และเป็นความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้

จินตนา ยูนิพันธุ์ (2539 : 72) กล่าวว่า ทักษะหมายถึง กิจกรรมการแสดงออกในลักษณะวิชาชีพ มักเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่นๆ หลายอย่าง เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการติดต่อสื่อสาร ทักษะการปฏิบัติการพยาบาล เป็นต้น

เดอ เซคโก และกรอฟอร์ด (รัตนา จารุวรรณ. 2537 : 23 ; อ้างอิงจาก De Cecco and Grawford. 1974.) ให้ความหมายของทักษะว่าหมายถึง การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อที่ติดต่อกัน เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน โดยอาศัยการประสานของมือ สายตา สำหรับการเรียนรู้ทางอวัยวะ และการประสานงานของลิ้นกับฟันในการเรียนรู้ทางภาษา

สรุปได้ว่าทักษะการปฏิบัติ หมายถึง พฤติกรรมแสดงออกของร่างกายที่มีความซับซ้อน แสดงออกให้เห็นถึงความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติ ทักษะในการปฏิบัติงานการพยาบาลนี้ สามารถวัดได้จากพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษาในการปฏิบัติต่อผู้ป่วยที่รับผิดชอบ

1.2 การวัดทักษะการปฏิบัติ

สุวิมล ว่องวานิช (2539 : 41) กล่าวถึงการวัดทักษะการปฏิบัติจะมีขั้นตอนแตกต่างไปจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการวัดด้านจิตพิสัย เนื่องจากการวัดทักษะการปฏิบัติ จะต้องมีการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนได้มีปฏิบัติจริง และผู้สอนใช้วิธีการสังเกตในการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียนในระหว่างการปฏิบัติงาน ดังนั้น การ

วัดทักษะการปฏิบัติส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับเตรียมการเรื่องสถานที่ อุปกรณ์ สำหรับการวัดทักษะการปฏิบัติมีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1. การกำหนดงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ ในขั้นนี้ผู้สอนต้องศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามุ่งเน้นผู้เรียนให้ทำกิจกรรมใด ต้องการให้บรรลุผลเรื่องใด แล้วกำหนดงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชานั้น
2. กำหนดสถานการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยผู้วัดจะต้องกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจน
3. กำหนดคุณลักษณะที่ใช้ในการวัดทักษะ (Performance outcome) โดยเน้นให้เห็นว่าในการปฏิบัติงานนั้น ให้ความสำคัญกับการวัดกระบวนการหรือผลงาน หรือทั้งสอง และจะวัดผ่านตัวบ่งชี้อะไรบ้าง (Indicators)
4. กำหนดวิธีการวัดให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่จะวัด
5. กำหนดความเหมาะสมของเครื่องมือที่จะใช้
6. กำหนดวิธีการประเมินผล และรายงานผล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ บุคลิกภาพห้องศัลยกรรม มีผลการวิจัยในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับต่างประเทศ มีผู้ทำการวิจัยหลายท่าน ดังนี้

สมิธ (Smith. 1968 : 39-42) ได้ศึกษานักบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 540 คน จากวิทยาลัยพยาบาล 10 แห่ง ผลปรากฏว่านักศึกษาในขณะที่เข้าศึกษาวิชาการพยาบาลเหล่านี้มีบุคลิกภาพนุ่มนวล อ่อนโยน ถ่อมตน คล้อยตาม ซึ่งเป็นลักษณะที่ดีและเหมาะสมให้เป็นพยาบาลที่ดีได้

เบเลย์ และคณะ (Bailey and other. 1969 : 320) ได้ศึกษานักบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 241 คน พบว่านักศึกษาพยาบาลมีบุคลิกภาพ 8 ด้าน คือ ด้านความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น การขอความช่วยเหลือ การยกย่องผู้อื่น การมีเมตตาริจิต การพึ่งพาตนเอง การมีอำนาจเหนือผู้อื่น การแสดงออก และความเชื่อมั่น

สเปียร์ (วรรณรัตน์ ใจซื่อกุล. 2542 : 42 ; อ้างอิงจาก Spear. 1998) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพกับการเตรียมตัวเพื่อแก้ปัญหาทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในอเมริกา จำนวน 55 คน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ลักษณะงานของพยาบาล ไม่มีผลต่อการแก้ปัญหาของพยาบาล แต่ประสบการณ์และจำนวนปีที่ศึกษาวิชาชีพพยาบาลมีผลต่อการแก้ปัญหาทางการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

โคโมริตา (ประภาพรรณ ทิพย์สุคนธร. 2537 : 26 ; อ้างจาก Komorita. 1972 : 6809 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพแห่งตนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 503 คน ผลปรากฏว่ามโนภาพแห่งตนสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสมในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับในประเทศ มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และบุคลิกภาพไว้หลายท่าน ดังนี้

วิรัตน์ ตั้งใจรบ (2518 : ก) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 250 คน โดยใช้แบบทดสอบความถนัดด้านคณิตศาสตร์ ภาษา อุปมาอุปมัย มิติสัมพันธ์ เป็นตัวพยากรณ์ และใช้คะแนนจากแบบทดสอบเจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเกณฑ์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างแบบทดสอบความถนัดกับแบบทดสอบเจตคติ และระหว่างแบบทดสอบความถนัดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าต่ำอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกประทับใจ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 1,2 และ 3 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แบบทดสอบความประทับใจ และแบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีที่ 3 และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ความประทับใจไม่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะอื่น

ประไพ ปิยะจันทร์ (2520 : จ) ศึกษาการปฏิบัติงานบนเตียงผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาขาดความมั่นใจไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ครูไม่ยุติธรรม เพื่อนนักศึกษาพยาบาลไม่รับผิดชอบ พยาบาลประจำการไม่มีเหตุผล ผู้ช่วยพยาบาลหลีกเลี่ยงงาน แพทย์ใช้อารมณ์ และผู้ป่วยไม่ยอมช่วยเหลือตัวเอง

สุดสวาท อยู่สมบูรณ์ (2521 : 67) ศึกษาเรื่ององค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรอนุปริญญาในส่วนกลาง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์วิชัยพยาบาล จำนวน 202 คน พบว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบภาษาไทย อุปมาอุปมัย สรุปความ ความจำ การสังเกต และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ากับคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาลมีค่าต่ำ และความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมพันธ์ หิณฺฐิรนนท์ และคณะ (2522 : 61) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดและบุคลิกภาพบางประการ ที่ส่งผลต่อปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 จากคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ วิทยาลัยพยาบาลสงขลา และโรงเรียนพยาบาลมิสซัน จำนวน 428 คน ตัวพหุภาคย์คือ แบบวัดความถนัด แบบวัดความสนใจในวิชาชีพซึ่งใช้วัดบุคลิกภาพที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนเกณฑ์ คือ เกณฑ์เฉลี่ยสะสมของการศึกษาภาคปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพด้านความสนใจในวิชาชีพกับเกรดเฉลี่ยสะสมการศึกษาภาคปฏิบัติสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นภา ศรีพรรณากุล (2522 : 46) ศึกษาการปฏิบัติงานบนเตียงผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษามีความรู้สึกกลัว มีความวิตกกังวล ตัดสินใจไม่ได้ว่าจะทำการพยาบาลอย่างไร และในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น และพยาบาลประจำการไม่ให้งานล้าใจหรือสนับสนุนการศึกษา

กนกพร สุคำวัง (2523 : 89) ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาล พบว่าปัญหาในการศึกษาภาคปฏิบัตินั้นเกิดจากการขาดความร่วมมือระหว่างบุคลากรที่อยู่ในวงการพยาบาล อาจารย์พยาบาลเข้มงวดกวดขันมาก ยอมรับฟังเหตุผลน้อย แพทย์ไม่ไว้วางใจความสามารถของนักศึกษา พยาบาลประจำการไม่ให้ความช่วยเหลือ ผู้ช่วยพยาบาลปฏิบัติเทคนิคการพยาบาลไม่ถูกต้อง นักศึกษาพยาบาลมีความเชื่อมั่นตัวเองน้อย

รัตนาศรีเหรียญ (2529 : 66 – 68) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาล กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลภาคตะวันออก จำนวน 157 คน พบว่าคุณลักษณะของพยาบาลทั้งหมด 10 ด้าน คือ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล ทักษะในการให้การพยาบาล ความสามารถในการตัดสินใจ ความรอบคอบ การพัฒนาตนเอง ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตัวเอง ความมีมนุษยสัมพันธ์ อุปนิสัยที่ดี และความเสียสละในวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาลอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการวิเคราะห์สาเหตุ พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมวิชาพยาบาลศัลยศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ และสูตินรีเวชศาสตร์ ได้รับผลโดยตรงจากการพัฒนาตนเอง และโดยทางอ้อมจากอุปนิสัยที่ดี และความมีวินัยในตนเอง

กาญจนา จันทน์ไทย (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดสรรกับการใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของพยาบาลห้องผ่าตัดในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า การรับรู้ การติดต่อสื่อสารภายในห้องผ่าตัด และทุกขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของพยาบาลห้องผ่าตัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รชชรินทร์ ฉายแก้ว (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง บุคลิกภาพ หัวข้อประกอบ แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 4

จำนวน 291 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบกับแบบการเรียนแต่ละแบบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ แบบการเรียนแต่ละแบบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประภาพรรณ ทิพย์สุคนธร (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความสนใจในอาชีพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะความสนใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลรวมทุกวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และน้ำหนักผลสัมฤทธิ์ของลักษณะความสนใจในอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียนส่งผลทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลรวมทุกวิชา ส่วนน้ำหนักความสำคัญของลักษณะความสนใจในอาชีพรวมทุกประเภท ส่งผลต่อวิชาการพยาบาลจิตเวช อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อนงค์ พรหมจักร (2538 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และศึกษาคำแนะนำนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่ส่งผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 505 คน พบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยตัวพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับเกณฑ์สูงสุด คือความซื่อตรงต่อหน้าที่ และบุคลิกภาพด้านความซื่อตรงต่อหน้าที่และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อตัวเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ของความถนัดเฉพาะวิชาชีพพยาบาลกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาล พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างความถนัดเฉพาะวิชาชีพพยาบาล กับความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาล มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อวิเคราะห์จากนักศึกษาพยาบาลจากสถาบันการศึกษาของรัฐบาลและจากสถาบันการศึกษาของเอกชน คำแนะนำนักความสำคัญของความถนัดเฉพาะวิชาชีพพยาบาล ด้านความสามารถในการอ่านตาราง ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลจากสถาบันการศึกษาของรัฐบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาล อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลงานวิจัยดังกล่าว ทั้งต่างประเทศและในประเทศ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นการศึกษา บุคลิกภาพ คุณลักษณะ ปัจจัย หรือความถนัด ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาล ส่วนในเรื่องของการปฏิบัติการพยาบาลนั้น จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและปัญหาการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา จะเห็นได้ว่า ยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างบุคลิภาพกับทักษะการปฏิบัติงานของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากพยาบาลต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติการพยาบาล นั่นคือจะต้องมีการสร้างและพัฒนาส่งเสริม ตั้งแต่เข้ามาศึกษาในวิชาชีพการพยาบาล จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทราบถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัวบุคคล ซึ่งพร้อมที่จะพัฒนาเพื่อการทำหน้าที่ของนักศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนภาคปฏิบัติที่จะต้องมีการฝึกทักษะการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน และการมีบุคลิภาพที่เหมาะสมในวิชาชีพ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิภาพห้วงค์ประกอบกับทักษะการปฏิบัติงานการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิภาพที่เหมาะสมกับวิชาชีพต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง จำนวน 8 วิทยาลัย ประกอบด้วย วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช ราชบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท รวมจำนวนนักศึกษา 340 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543 ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลางจำนวน 4 วิทยาลัย ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยเป็นกลุ่มการสุ่ม (Sampling Unit) และสุ่มมา 50 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนวิทยาลัย ในเขตภาคกลางได้ 4 วิทยาลัย รวมจำนวนนักศึกษา 190 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 วิทยาลัยพยาบาลและจำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

วิทยาลัย	จำนวนนักศึกษา ชั้นปีที่ 1
วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี	50
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี	45
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี	50
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี	45
รวมจำนวนนักศึกษา	190

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบไปด้วยแบบทดสอบ 2 ชุด คือ

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามการวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (Digman) สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามรวม 75 ข้อ ได้แก่

1.1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	จำนวน 15 ข้อ
1.2 บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน	จำนวน 15 ข้อ
1.3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม	จำนวน 15 ข้อ
1.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์	จำนวน 15 ข้อ
1.5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา	จำนวน 15 ข้อ

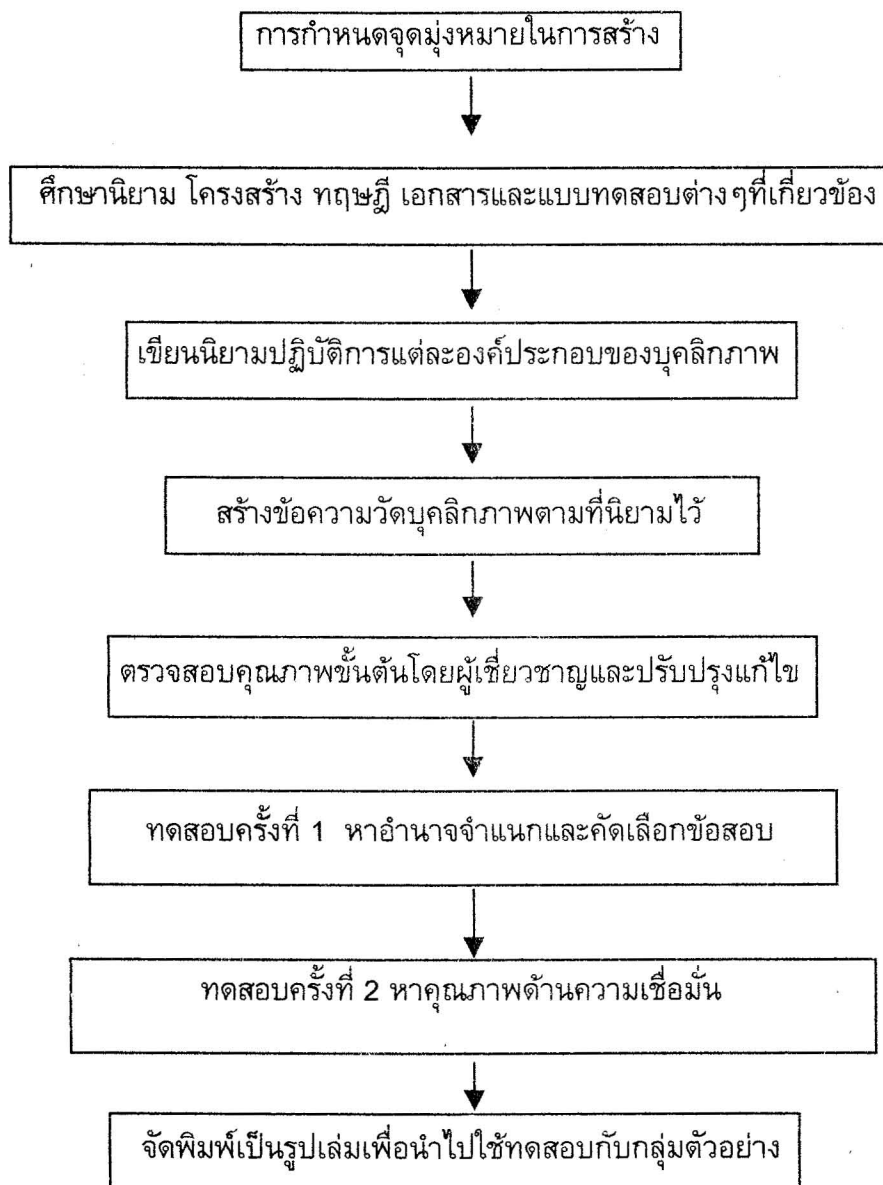
2. แบบทดสอบวัดทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล เป็นเนื้อหาที่วัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล 2 ทักษะ ที่สร้างขึ้นโดย อำนาจ ธัญรัตน์ศรีสกุล (2540) ดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ โดยมีการประเมินทักษะปฏิบัติการพยาบาล 11 รายการ แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ซึ่งแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 มีความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน เท่ากับ 0.60 ถึง 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต โดยมีการประเมินทักษะปฏิบัติการพยาบาล 8 รายการ แล้วให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ซึ่งแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 มีความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน เท่ากับ 0.60 ถึง 1.00

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five) มีขั้นตอนในการสร้างดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

ในการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังภาพประกอบ 4 ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบสำหรับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 จำนวน 75 ข้อ เป็นแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ (Big Five) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามการวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (Digman) ซึ่งประกอบด้วยบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ได้แก่

- 1.1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
- 1.2 บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน
- 1.3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม
- 1.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์
- 1.5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา

2. ศึกษา นิยาม โครงสร้าง ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบซึ่งผู้วิจัยได้สร้างนิยามปฏิบัติการตามผลวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (Digman)

3. เขียนนิยามปฏิบัติการของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นข้อความที่เป็นตัวแทนคุณลักษณะย่อยของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน

4. สร้างแบบทดสอบตามนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้ เป็นแบบทดสอบแบบให้เลือกตอบว่าปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นครั้งคราว หรือไม่ปฏิบัติ โดยมีทั้งข้อความที่มีลักษณะเป็นข้อความทางบวก และข้อความที่เป็นลักษณะข้อความทางลบในแต่ละด้านจำนวน 150 ข้อ ดังนี้

4.1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	จำนวน 30 ข้อ
4.2 บุคลิกภาพด้านสุภาพอ่อนโยน	จำนวน 30 ข้อ
4.3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม	จำนวน 30 ข้อ
4.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์	จำนวน 30 ข้อ
4.5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา	จำนวน 30 ข้อ

5. นำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการและภาษาที่ใช้ โดยพิจารณาค่า IOC ของข้อสอบรายข้อ พบว่าแบบทดสอบมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 ไว้จำนวน 125 ข้อ โดยแยกเป็นบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน ดังนี้

5.1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ไว้จำนวน 25 ข้อ

5.2 บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ไว้จำนวน 25 ข้อ

5.3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ไว้จำนวน 25 ข้อ

5.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ไว้จำนวน 25 ข้อ

5.5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.40 ถึง 1.00
คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ไว้จำนวน 25 ข้อ

6. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วแต่ละ 25 ข้อ รวมจำนวน 125 ข้อ ไป
ทดสอบครั้งที่ 1 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ จำนวน
60 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นนทบุรี จำนวน 57 คน รวมจำนวนนักศึกษา 117 คน
จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนน โดยให้ข้อความเชิงบวกที่ตอบว่าปฏิบัติเป็นประจำ มีค่าเป็น 4
ตอบว่าปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ มีค่าคะแนนเป็น 3 ตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง มีค่าคะแนนเป็น 2
และถ้าตอบว่าไม่ปฏิบัติ มีค่าคะแนนเป็น 1 ส่วนข้อความเชิงลบที่ตอบว่าปฏิบัติเป็นประจำ มีค่า
คะแนนเป็น 1 ตอบว่าปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ มีค่าคะแนนเป็น 2 ตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง มีค่า
คะแนนเป็น 3 และถ้าตอบว่าไม่ปฏิบัติ มีค่าคะแนนเป็น 4 จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์รายข้อ
เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยนำคะแนนมาเรียงลำดับแบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงออกมา
25 % เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำออกมา 25 % เป็นกลุ่มต่ำ แล้วคำนวณหาค่าเฉลี่ย
และคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละกลุ่ม เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีการ
แจกแจงที่ (t - distribution) และใช้ t -test ทดสอบการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบ
ว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง -2.06 ถึง 7.99 แล้วคัดเลือกข้อ
ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แต่ละ 15 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 75 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกที่
เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 3.06 ถึง 7.99 แล้วจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบเพื่อนำไปสอบครั้งที่ 2

7. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกในครั้งที่ 1 แต่ละ 15 ข้อ จำนวน 75 ข้อไป
ทดสอบครั้งที่ 2 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา
จำนวน 55 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วชิระ จำนวน 57 คน รวมจำนวน
นักศึกษา 112 คน โดยขณะทำการทดสอบได้หาเวลาที่เหมาะสมในการทำแบบทดสอบ พบว่า
80 % ของนักศึกษาทั้ง 2 วิทยาลัย ทำแบบทดสอบ ซึ่งมีจำนวน 75 ข้อ เสร็จในเวลา 35 นาที
จากนั้นตรวจให้คะแนนเช่นเดียวกับ ข้อ 6 เพื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธี
หาความสอดคล้องภายในจากสูตร ของครอนบัทซ์ (Cronbach) ผลการวิเคราะห์แยกเป็น
บุคลิกภาพแต่ละด้าน ดังนี้

7.1 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.6430

7.2 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน มีค่าความ
เชื่อมั่น เท่ากับ 0.5163

7.3 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านมโนธรรม มีค่าความเชื่อมั่น
เท่ากับ 0.5059

7.4 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่าความ
เชื่อมั่น เท่ากับ 0.5333

7.5 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีค่าความเชื่อมั่น

เท่ากับ 0.7460

เมื่อหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8188

8. จากนั้นจึงนำแบบทดสอบที่ได้ในข้อ 7 จำนวน 75 ข้อ มาทำการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม เพื่อนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี จำนวน 50 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี จำนวน 50 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี จำนวน 45 คน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี จำนวน 45 คน รวมจำนวนนักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 190 คน

ลักษณะของแบบทดสอบที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบสำหรับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นลักษณะข้อความให้นักศึกษาตอบโดยพิจารณาจากลักษณะพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิดเห็นที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงของนักศึกษามากที่สุด จากข้อความทั้งหมด 75 ข้อ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือดังนี้

ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติเป็นประจำ เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมนั้นทุกครั้ง

ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมนั้นบ่อยครั้ง

ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อนักศึกษาทำกิจกรรมนั้นบางครั้ง

ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องไม่ปฏิบัติ เมื่อนักศึกษาไม่ได้ทำกิจกรรมนั้น

ดังในตัวอย่าง 1

ตัวอย่าง 1 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติ เป็น ประจำ	ปฏิบัติ เป็น เป็นส่วน ใหญ่	ปฏิบัติ เป็น บาง ครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
	<u>บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion)</u>				
1	ข้าพเจ้าตอบข้อสงสัยของผู้ป่วย				
2	ข้าพเจ้าพักผ่อนคนเดียวในห้องพักหลังเลิกเรียน				
	<u>บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness)</u>				
3	ข้าพเจ้าช่วยพยุงเฉพาะผู้ป่วยสูงอายุ				
4	ข้าพเจ้ากล่าวขอโทษเมื่อสัมผัสตัวผู้ป่วย				
	<u>บุคลิกภาพด้านมโนธรรม (Conscientiousness)</u>				
5	ข้าพเจ้าทำงานให้เสร็จเร็วกว่าความพึงพอใจ				
6	ข้าพเจ้ามาทันการรับและส่งเวรเสมอ				
	<u>บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability)</u>				
7	ข้าพเจ้าจะไม่ได้เถียงกับญาติผู้ป่วยที่อยู่ในอารมณ์โกรธ				
8	ข้าพเจ้านอนไม่หลับก่อนการปฏิบัติงาน				
	<u>บุคลิกภาพด้านสติปัญญา (Intellect)</u>				
9	ข้าพเจ้าทบทวนความรู้ก่อนการดูแลผู้ป่วย				
10	ข้าพเจ้าสังเกตการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยได้ช้ากว่าเพื่อน				

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความเชิงบวกที่ตอบว่าปฏิบัติเป็นประจำ	มีค่าคะแนนเป็น 4
ตอบว่าปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	มีค่าคะแนนเป็น 3
ตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง	มีค่าคะแนนเป็น 2
ตอบว่าไม่ปฏิบัติ	มีค่าคะแนนเป็น 1
ข้อความเชิงลบที่ตอบว่าปฏิบัติเป็นประจำ	มีค่าคะแนนเป็น 1
ตอบว่าปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	มีค่าคะแนนเป็น 2
ตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง	มีค่าคะแนนเป็น 3
ตอบว่าไม่ปฏิบัติ	มีค่าคะแนนเป็น 4

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 ถึง 4.00 หมายถึง	การมีบุคลิกภาพในด้านนั้นมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 ถึง 3.49 หมายถึง	การมีบุคลิกภาพในด้านนั้นค่อนข้างมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 ถึง 2.49 หมายถึง การมีบุคลิกภาพในด้านนั้นค่อนข้างต่ำ
 คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 ถึง 1.49 หมายถึง การมีบุคลิกภาพในด้านนั้นต่ำ

2. แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และเกณฑ์การให้คะแนน ที่สร้างขึ้นโดย อำนวย ธีรรัตน์ศรีสกุล (2540) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.96 มีความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 0.60 ถึง 1.00 โดยผู้วิจัยพิจารณาพฤติกรรมในการปฏิบัติทักษะทางการพยาบาลของนักศึกษา 11 รายการ ว่าปฏิบัติได้เหมาะสมตามเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละรายการหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน ดังแสดงในตัวอย่าง 2 และ ตัวอย่าง 3

ตัวอย่าง 2 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

พฤติกรรมการปฏิบัติ	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1. การจับขวดยา				
2. การทำความสะอาดขวดยา และตรวจดูความถูกต้อง				
3. การไล่อากาศ และการดูดยา				
ฯลฯ				

ตัวอย่าง 3 เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
การฉีดยา	3 คะแนน เมื่อ - ใช้วิธีชั่งและวิธีกลางจับกันขวด - ใช้วิธีหัวแม่มือและนิ้วก้อยจับคอขวดไว้ - ฉีดยาได้มั่นคงไม่สั่นไปมา
	2 คะแนน เมื่อ - ใช้วิธีชั่งและวิธีกลางจับกันขวด - ใช้วิธีหัวแม่มือและนิ้วก้อยจับคอขวดไว้
	1 คะแนน เมื่อ - มีการจับคอขวดและกันขวด
	0 คะแนน เมื่อ - ไม่มีการจับคอขวดและกันขวด

3. แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต และเกณฑ์การให้คะแนน ที่สร้างขึ้นโดย อำนวย ธัญรัตน์ศรีสกุล (2540) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.97 มีความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 0.60 ถึง 1.00 โดยผู้วิจัยพิจารณาพฤติกรรมในการปฏิบัติทักษะทางการพยาบาลของนักศึกษา 8 รายการ ว่าปฏิบัติได้เหมาะสมตามเกณฑ์การให้คะแนนของแต่ละรายการหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน ดังแสดงในตัวอย่าง 4 และ ตัวอย่าง 5

ตัวอย่าง 4 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต

พฤติกรรมปฏิบัติ	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1. การพัน Cuff ที่แขน				
2. การค้นหาตำแหน่งของชีพจร				
3. การตรวจสอบหูป้องและชีพจร				
ฯลฯ				

ตัวอย่าง 5 เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
การพัน Cuff	3 คะแนน เมื่อ - ให้ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน - อยู่เหนือข้อพับแขนประมาณ 2 ซม. - ไม่แน่นหรือหลวมจนเกินไป
	2 คะแนน เมื่อ - ให้ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน - อยู่เหนือข้อพับแขนประมาณ 2 ซม.
	1 คะแนน เมื่อ - ให้ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน
	0 คะแนน เมื่อ - พัน Cuff โดยถุงลมไม่อยู่หน้าท้องแขน

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความกรุณาในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ติดต่อวิทยาลัยพยาบาลทั้ง 4 วิทยาลัยที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตผู้อำนวยการนัดหมายวัน เวลา ที่จะนำแบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เวลาที่วิทยาลัยละ 2 วัน ดังนี้

2.1 ใช้แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ ตามกำหนดเวลาของการฉีดยา คือเวลา 6.00 น., 10.00 น., 14.00 น., และ 18.00 น. โดยทำการสอบนักศึกษาช่วงละ 7 ถึง 8 คน ใช้เวลาในการทดสอบ คนละ 5 นาที

2.2 ใช้แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต ในช่วงเวลา 12.00 น. ถึง 13.30 น., และเวลา 15.30 น. ถึง 17.30 น. โดยทำการทดสอบนักศึกษาช่วงละ 15 คน ใช้เวลาในการทดสอบคนละ 2 นาที

2.3 ใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพหำองค์ประกอบสอบนักศึกษาในชั้นเรียน ในช่วงเย็นของวันสุดท้าย ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 40 นาที

ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสอบเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2544 ถึง 20 มกราคม 2544

3. อธิบายให้นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำแบบทดสอบ

4. อธิบายให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการตอบแบบทดสอบ และ วิธีการประเมินทักษะปฏิบัติการพยาบาลก่อนลงมือทำ

5. นำผลที่ได้จากการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

6. นำคะแนนที่ได้จากการตรวจมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 อำนาจจำแนก โดยวิธีการของการแจกแจงแบบที (t-distribution) โดยแบ่งกลุ่มสูง 25 % และกลุ่มต่ำ 25 % แล้วคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแทนค่าในสูตร (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2543 : 216)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.2 ค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency)
ของครอนบัช (Cronbach) จากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 312)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum \sigma_i^2}{\sigma_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนของข้อสอบ
	σ_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i
	σ_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

1.3 ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจโดยผู้เชี่ยวชาญ หาได้จากค่า IOC (Index of Consistency) คำนวณได้จากสูตรของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rowinelli and Hambleton) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539 : 249 ; อ้างอิงจาก Rowinelli and Hambleton. 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับนิยามที่ระบุไว้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ กับ คะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการจัดยาเข้ากล้ามเนื้อ คะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต โดยใช้ สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2540 : 173)

$$r = \frac{N\Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{\{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2\}\{N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2\}}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	ΣX	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X
	ΣY	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y
	ΣX^2	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X แต่ละตัว ยกกำลังสอง
	ΣY^2	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ Y แต่ละตัว ยกกำลังสอง
	ΣXY	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนดิบ X และ Y คูณกัน แต่ละคู่

2.3 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จากสูตรที่ (t)

ดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2540 : 249 - 250)

$$t = r \sqrt{\frac{N-2}{1-r^2}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าจากการแจกแจงของที
	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบธรรมดา
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	$df = N - 2$		

2.4 คำนำน้หนักความสำคัญของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแต่ละด้านในรูปคะแนนดิบ (Score weight) จากสูตร (Pedhazur. 1982 : 55)

$$b_i = \beta_i \frac{S_y}{S_i}$$

เมื่อ	b_i	แทน	น้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรตัวที่ i
	β_i	แทน	น้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานของตัวแปร ตัวที่ i
	S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์
	S_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i

2.5 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่านำน้หนักความสำคัญของคะแนนมาตรฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) จากสูตร (Pedhazur. 1982 : 28)

$$t_{b_i} = \frac{b_i}{S_{b_i}}$$

$$df = N - k - 1$$

เมื่อ	t_{b_i}	แทน	ค่าการแจกแจงทีของน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรตัวที่ i
	b_i	แทน	น้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนดิบของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	S_{b_i}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

2.6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple correlation coefficient) โดยคำนวณจากคะแนนจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแต่ละด้านกับคะแนนทักษะปฏิบัติการพยาบาล จากสูตร (Pedhazur. 1982 : 56)

$$R^2_{y.1,2,...,n} = \sum \beta_i r_{iy}$$

เมื่อ	$R_{y.1,2,...,n}$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณของตัวแปรอิสระตัวที่ i ถึง n
	β_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปแบบคะแนนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i
	r_{iy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Y) กับตัวแปรอิสระตัวที่ i

2.7 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F – test) จากสูตร (Pedhazur. 1982 : 57)

$$F = \frac{SS_{reg} / df_{reg}}{SS_{res} / df_{res}}$$

$$df_{reg} = k, \quad df_{res} = N - k - 1$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของเอฟ
	SS_{reg}	แทน	ผลรวมกำลังสองของ regression
	SS_{res}	แทน	ผลรวมกำลังสองของ residual
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	k	แทน	จำนวนตัวแปรอิสระ

ในการคำนวณค่าสถิติทั้งหมดของการวิจัยครั้งนี้ คำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistic for the Social Sciences)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

X_1	แทน	บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านการแสดงตัว
X_2	แทน	บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านความสุภาพอ่อนโยน
X_3	แทน	บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านมโนธรรม
X_4	แทน	บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์
X_5	แทน	บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านสติปัญญา
Y_1	แทน	ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ
Y_2	แทน	ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของบุคลิกภาพ
S	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
SE_b	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญ
R	แทน	สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปของคะแนนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน และคะแนนทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิต
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิต
3. ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนบุคลิกภาพแต่ละด้าน และคะแนนทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิตของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก โดยนำแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบและแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิตไปทดสอบกับนักศึกษาจำนวน 190 คน ได้ค่าสถิติพื้นฐาน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านและคะแนนทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิต

แบบทดสอบ	คะแนนเต็ม	ด้าน	$\bar{X}$	S
บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ	4	X_1	3.10	0.73
	4	X_2	2.98	0.72
	4	X_3	3.00	0.75
	4	X_4	2.92	0.81
	4	X_5	2.75	0.65
ทักษะปฏิบัติการพยาบาล	33	Y_1	25.68	4.61
	24	Y_2	19.93	3.76

จากตาราง 2 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยรายข้อของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านของนักศึกษาพยาบาลมีค่าอยู่ระหว่าง 2.75 ถึง 3.10 แสดงว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เนื่องจากระดับคะแนนอยู่ในช่วง 2.50 ถึง 3.50 ซึ่งหมายถึง การมีบุคลิกภาพในแต่ละด้านค่อนข้างมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยของทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ ด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าเท่ากับ 25.68 และ 19.93 จากคะแนนเต็ม 33 และ 24 ตามลำดับ แสดงว่า นักศึกษามีความสามารถในทักษะการพยาบาลทั้งสองด้านนี้อยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละด้าน พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนใกล้เคียงกัน โดยมีค่าเท่ากับ 0.72 ถึง 0.81 ส่วนทักษะปฏิบัติการพยาบาลทั้งสองทักษะมีค่าเท่ากับ 4.61 และ 3.76 ตามลำดับ แสดงว่ามีการกระจายของคะแนนค่อนข้างสูง

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพ
 ห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ ด้านการ
 วัดความดันโลหิต ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ
 เพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation Coefficient) แล้วทดสอบความมี
 นัยสำคัญทางสถิติโดยใช้สูตรการทดสอบค่าที (t – test) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
 พหุคูณ คำนวณจากแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน กับทักษะปฏิบัติการ
 พยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต แล้วทดสอบนัยสำคัญทาง
 สถิติโดยใช้ค่าเอฟ (F – test) ดังแสดงในตาราง 3 และตาราง 4 ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง
 บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยา
 เข้ากล้ามเนื้อ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₁
X ₁	1.00	.281**	.352**	.438**	.203**	.439**
X ₂		1.00	.380**	.523**	.422**	.457**
X ₃			1.00	.521**	.305**	.563**
X ₄				1.00	.490**	.528**
X ₅					1.00	.315**
Y ₁						1.00
R = .668		R ² × 100 = 44.62		F = 29.72*		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
 แต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 2.03 ถึง 5.23 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 ทุกด้าน ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน กับทักษะการ
 ปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ (Y₁) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.315 ถึง 0.563 ซึ่ง
 สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์
 สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพทั้งห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน กับทักษะการปฏิบัติการ
 พยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ มีค่าเท่ากับ 0.668 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แสดงว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ วัดร่วมกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อเท่ากับ 44.62 เปอร์เซ็นต์

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₂
X ₁	1.00	.446**	.474**	.528**	.359**	.599**
X ₂		1.00	.404**	.479**	.317**	.674**
X ₃			1.00	.591**	.245**	.665**
X ₄				1.00	.301**	.472**
X ₅					1.00	.352**
Y ₂						1.00
R = .728		R ² × 100 = 52.60		F = 62.78**		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน มีค่าอยู่ระหว่าง 0.245 ถึง 0.591 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน กับทักษะการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต (Y₂) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.472 ถึง 0.674 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพทั้งห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน กับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าเท่ากับ 0.728 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ วัดร่วมกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิตเท่ากับ 52.60 เปอร์เซ็นต์

3. คำนำนัยสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อศึกษาว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านใดที่ส่งผลกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาล จึงคำนวณหาน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละทักษะในรูปคะแนนดิบ (b) ตลอดจนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าน้ำหนักความสำคัญ (SE_b) และทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วยค่าที่ (t - test) ดังแสดงในตาราง 5 และตาราง 6 ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะการปฏิบัติ
การพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ	b	SE _b	t - test
X ₁	.105	.029	3.634 [*]
X ₂	.111	.039	4.839 ^{**}
X ₃	.163	.031	5.196 ^{**}
X ₄	.114	.038	5.987 ^{**}
X ₅	.223	.035	3.556 [*]

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ปรากฏว่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อของนักศึกษาพยาบาล โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.105 ถึง 0.223 โดยบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านความสุภาพอ่อนโยน ด้านมนุษยธรรม และด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ส่งผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านการแสดงตัว และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะการปฏิบัติ
การพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต

บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ	b	SE _b	t-test
X ₁	.335	.031	3.563**
X ₂	.122	.041	2.433**
X ₃	.560	.026	1.970*
X ₄	.380	.035	1.789*
X ₅	.106	.023	2.894**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 ปรากฏว่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการด้านการวัดความดันโลหิตของนักศึกษาพยาบาล โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.106 ถึง 0.560 โดยบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านการแสดงตัว ด้านความสุภาพอ่อนโยน และด้านสติปัญญา ส่งผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบด้านมนุษยธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ส่งผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 และตาราง 6 สรุปได้ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่านำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะ
 ปฏิบัติการพยาบาล

บุคลิกภาพ ห้าองค์ประกอบ	ทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการ ฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ : Y_1		ทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการ วัดความดันโลหิต : Y_2	
	b	t	b	t
X_1	.105	3.634 [*]	.335	3.563 ^{**}
X_2	.111	4.839 ^{**}	.122	2.433 ^{**}
X_3	.136	5.196 ^{**}	.560	1.970 [*]
X_4	.114	5.987 ^{**}	.380	1.789 [*]
X_5	.223	3.556 [*]	.106	2.894 ^{**}

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ปรากฏว่าค่านำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้าน
 การแสดงตัว ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความสุภาพอ่อนโยน ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการ
 พยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ ระดับ .01 ส่วนด้านมนุษยธรรม ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัด
 ความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ส่งผล
 ต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05 สำหรับด้านสติปัญญานั้น ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดัน
 โลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉี
 ดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุป อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สังเกตความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้องค์ประกอบกับทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและการวัดความดันโลหิต
2. เพื่อศึกษาค่าน้ำหนักความสำคัญของบุคลิกภาพห้องค์ประกอบที่ส่งผลต่อทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตามการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและการวัดความดันโลหิต

สมมติฐานในการวิจัย

1. บุคลิกภาพห้องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ
2. บุคลิกภาพห้องค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการวัดความดันโลหิต
3. บุคลิกภาพห้องค์ประกอบอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ
4. บุคลิกภาพห้องค์ประกอบอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จากวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีวิทยาลัยเป็นกลุ่มการสุ่ม (Sampling unit) เป็นกลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยพยาบาล 4 วิทยาลัย จำนวน 190 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะประกอบไปด้วยแบบทดสอบ 2 ชุด คือ

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามการวิเคราะห์องค์ประกอบของดิกแมน (Digman) ดังรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละด้านดังนี้

1.1 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 2.78 ถึง 5.41 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.6430

1.2 บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 2.02 ถึง 6.20 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.5163

1.3 บุคลิกภาพด้านมโนธรรม จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 3.90 ถึง 5.70 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.5059

1.4 บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 2.77 ถึง 5.37 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.5333

1.5 บุคลิกภาพด้านสติปัญญา จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกที่เป็นค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 5.04 ถึง 7.99 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7460

2. แบบทดสอบวัดทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต ของอำนาจ วัชรรัตน์ศรีสกุล ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2.1 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 มีความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 0.60 ถึง 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 มีความเป็นปรนัยและความเหมาะสมของเกณฑ์การให้คะแนนเท่ากับ 0.60 ถึง 1.00

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น หลังจากที่ได้นัดหมายเพื่อทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิต ผู้วิจัยได้ควบคุมการสอบด้วยตนเองวิทยาลัยละ 2 วัน ดังนี้ คือ

1. ติดต่อวิทยาลัยที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 วิทยาลัย ขออนุญาตจากผู้อำนวยการ และนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิทยาลัยละ 2 วัน

2. จัดเตรียมคู่มือ แบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ และวางแผนดำเนินการสอบ

3. อธิบายให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการสอบ ก่อนลงมือทำทั้งสองวัน ดังนี้

3.1 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ ทำการทดสอบตามกำหนดเวลาของการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ คือ เวลา 6.00 น., 10.00 น., 14.00 น., และ 18.00 น. โดยทำการทดสอบนักศึกษาช่วงเวลาระยะ 7 – 8 คน ใช้เวลาในการทดสอบการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาคนละ 5 นาที

3.2 แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต ทำการทดสอบในช่วงเวลา 12.00 น. ถึง 13.30 น. และเวลา 15.30 น. ถึง 17.30 น. โดยทำการทดสอบนักศึกษาช่วงละ 15 คน ใช้เวลาในการทดสอบการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาคนละ 2 นาที

3.3 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพหำองค์ประกอบ ทำการทดสอบกับนักศึกษาในชั้นเรียน ในช่วงเย็นของวันสุดท้าย ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 40 นาที

4. นำผลการสอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง มาตรวจให้คะแนน โดยแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล ให้คะแนนตามเกณฑ์ในคู่มือที่กำหนดไว้ ส่วนแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพหำองค์ประกอบ ให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ข้อความทางบวก ถ้าเลือกตอบว่า ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 4 คะแนน ตอบว่าปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ให้ 3 คะแนน ตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน ตอบว่าไม่ปฏิบัติ ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบเลือกตอบว่า ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 1 คะแนน ตอบว่าปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ให้ 2 คะแนน ตอบว่าปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 3 คะแนน ตอบว่าไม่ปฏิบัติ ให้ 4 คะแนน

5. จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาจัดกระทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากนำแบบทดสอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าไปทดสอบกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง และนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยหา

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบธรรมดาและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างบุคลิกภาพหำองค์ประกอบแต่ละด้านกับทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล และการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

3. คำนำนักความสำคัญของบุคลิกภาพหำองค์ประกอบแต่ละด้านที่ส่งผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อและด้านการวัดความดันโลหิตของนักศึกษาพยาบาลและทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.75 ถึง 3.10 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ด้านความสุภาพ อ่อนโยน ด้านมโนธรรม ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ และด้านสติปัญญา อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนแบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีคะแนนเฉลี่ย เกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม แสดงว่านักศึกษา มีความสามารถในการ ทักษะปฏิบัติการพยาบาลทั้งสองทักษะอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบในแต่ละด้านมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานใกล้เคียงกัน โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.65 ถึง 0.81 ส่วนทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.61 และ 3.76 แสดงว่า มีการกระจายของคะแนนค่อนข้างสูง

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน กับทักษะการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าเท่ากับ 0.668 และ 0.728 ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความแปรปรวนของการวัดรวม พบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ วัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และการวัดความดันโลหิต รวมกันได้ 44.62 และ 52.60 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ

3. คำนำนัยสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทุกด้าน ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล มีค่าตั้งแต่ 0.105 ถึง 0.560 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความสุภาพอ่อนโยน ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านมโนธรรม ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านสติปัญญานั้น ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทักษะปฏิบัติการพยาบาล ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีค่าเท่ากับ 0.668 และ 0.728 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2 และสอดคล้องกับการศึกษาของรัตนา ศรีเหรียญ (2529 : 66) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของนักศึกษาพยาบาล ด้านความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล ด้านทักษะในการให้การพยาบาล ด้านการตัดสินใจ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัย ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านความเสียสละในหน้าที่ มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในวิชาการศึกษาพยาบาล แสดงว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีลักษณะที่วัดรวมกันได้และมีค่าถึง 44.62 และ 52.60 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ

2. คำนี้นักความสำคัญของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 4 ที่ว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบมีอย่างน้อย 1 ด้านที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล และจากการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพทุกด้านส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน แสดงว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาทั้งสองทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมพันธ์ หิญาชีรพันธ์ (2522 : 61) ที่พบว่า ความถนัดและบุคลิกภาพส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล และส่งผลต่อเกรดเฉลี่ยสะสมการศึกษาภาคปฏิบัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ และด้านการวัดความดันโลหิต มีความสัมพันธ์กัน และยังพบว่าบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน มีน้ำหนักความสำคัญที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลทั้ง 2 ด้านดังกล่าว ดังนั้นถ้าพบว่านักศึกษาผู้ใดมีทักษะปฏิบัติการพยาบาลด้านใดด้านหนึ่งต่ำ จะต้องเสริมให้นักศึกษามีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ให้อยู่ในระดับสูงขึ้น ซึ่งจะมีโอกาสส่งผลให้นักศึกษาผู้นั้นมีความสามารถในการทักษะปฏิบัติการพยาบาลตามต้องการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาศิลกภาพห้องค์ประกอบ ที่ส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการพยาบาลในวิชาอื่นๆ เช่น วิชาการพยาบาลผู้ป่วยหนัก การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวช เป็นต้น เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาศิลกภาพห้องค์ประกอบในแต่ละด้าน สัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อศึกษาว่าบุคลิภาพห้องค์ประกอบ ส่งผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล มากน้อยแค่ไหน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ," วารสารการศึกษาพยาบาล. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1, : 35 – 39 ; มกราคม 2538.
- กาญจนา จันทรไทย. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดสรรกับการใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของพยาบาลห้องผ่าตัดในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- กนกพร สุคำวัง. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อการศึกษาภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเมืองลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- จตุมา เสรีพิทยารัตน์. บุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาลศาสตร์ระดับต้น กองการศึกษากรมแพทยทหารเรือ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.
- จินตนา ยูนิพันธุ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- จิตริยา ไชยศรีพรหม. ลักษณะบุคลิกภาพการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2527.
- เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดุษฎี ชุมสาย. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2508.
- ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2517.
- นภา ศรีพรรณากุล. ปัญหาการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- บังอร ภูมิรัมย์ขวัญ. "บุคลิกภาพแห่งบุคคล," วิจัย 81. 8(1) : 41 – 53; พฤษภาคม 2524.
- ประภาพรพรณ ทิพย์สุคนธร. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความสนใจในอาชีพตามแนวทางวิชาชีพของฮอลแลนด์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2537.
- ประไพ ปิยะจันทร์. ปัญหาการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักเรียนพยาบาล โรงเรียนพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย กองแพทย์ กรมตำรวจ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์. "องค์ประกอบสำคัญในการแสดงเป็นสากลของการบริการพยาบาล," สมาคมพยาบาล. ปีที่ 19 ฉบับที่ 1: 9, 2540.

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. “มองไกลในงานบริการพยาบาล,” รายงานการประชุมประจำปีของสมาคมพยาบาล. กรุงเทพฯ : 2541.

พรศิริ กองนวล. การพัฒนาแบบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539.

เรณูภา มาตสอน. “ทฤษฎีบุคลิกภาพ ; การวิเคราะห์กรณี ”, วารสารสมาคมพยาบาล. ปีที่ 20 ฉบับที่ 1 : 16 , 2541.

รชชรินทร์ ฉายแก้ว. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญแบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ เขตกรุงเทพฯ.

ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.

รัตนา ศรีเหรียญ. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

รัตนา จารุโณ. ผลการสอนโดยใช้แบบแผนสุขภาพของกอร์ดอนที่มีต่อความรู้และความสามารถในการประเมินผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

รุ่งนภา นาเคภากร. การพัฒนาการสอบทางคลินิกเชิงโครงสร้างแบบปรนัยในการวัดทักษะทางคลินิกสำหรับนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. สถิติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2522

_____ . เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2539.

_____ . สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2540.

_____ . การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2543.

วันเพ็ญ อายูการ. การศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงถึงบุคลิกภาพเก็บตัว แสดงถึงการยอมรับตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล จ.ราชบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2512.

วิมลพร พันธุมนตรี. การสร้างแบบทดสอบการวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญตามรูปแบบของกอร์ดอน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.

วิรัช ตั้งใจรบ. แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนพยาบาลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

- วิรัช เศวตศิลา. การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนพยาบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523.
- วรรณรัตน์ ใจเชื้อกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดเฉพาะวิชาชีพพยาบาลกับความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวัดทักษะการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ทดสอบทางการศึกษาร่วมกับศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- สมคิด รักษาสัตย์ และประนอม โอทกานนท์. การจัดการเรียนการสอนในเด็กผู้ป่วย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอเชีย, 2525.
- สุรีย์ พินิจ. "นานาทักษะ : IT กับการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์," การศึกษายพยาบาล. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 : 8 , 2542.
- สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์. การพัฒนาแบบทดสอบบุคลิกภาพการเป็นพยาบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- สุดสวาท อยู่สมบูรณ์. องค์ประกอบบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรอนุปริญญา ในส่วนกลาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- สถิต วงษ์สุวรรณ. จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา, 2523.
- โสภา ชูพิกุลชัย. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.
- สมพันธ์ หิญชีระนันท์ และคณะ. "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดและบุคลิกภาพบางประการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในประเทศไทย," รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา และพัชรี ดันศิริ. การศึกษามโนทัศน์ความเป็นพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลปีสุดท้าย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- อนงค์ พรหมจักร. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538.
- อำนวย ธีรรัตน์ศรีสกุล. การสร้างแบบทดสอบด้านการปฏิบัติการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาล. ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- อารีย์ เศรษฐชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

- Allport, G.W. Pattern and Personality. New York : Holt Rinehart and Winston, Inc., 1961.
- Anastasi, Anne. Personality Development. New York : McGraw – Hill Book Company, 1968 .
- _____. Psychological Testing. New York : Mc Millan, 1969.
- Bailey Roy and Clarke Margaret. Stress and Coping in Nursing. London : Chapman and Hall, 1969
- Bailey, June T. and Kareu, E. Claus. "Comparative Analysis of the PERSONM structure of Nursing student," Nursing Reasure. 18 : 320 – 326 ; July – August, 1969.
- Cattell, Raymond B. Handbook for the Sixteen Personality Factor Questionnaire. Illinois : Intitution for Personality and ability Testion, 1970.
- _____. Personality and Motivation : Structure and Measurement. New York : Harcourt, Brace, 1957.
- Cloninger, C.R. and Surakic. "Differentiating normal and deviant personality," Journal of Personality Assessment. 68(2) : 40 – 64 ; 1994.
- Digman, J.M. "Personality Structure : Emergence of The Five Factor Model," Annual Review of Psychology. New York : 417 – 440, 1990.
- _____. " Five Robust Trait Dimension : Development, Stability, and Utility," Journal of Personality. 2 (57) : 195 – 214 ; June, 1989.
- Eysenck, H.J. et al. Encyclopedia of Psychology. London : Search Press Limited, 1970.
- Gordon, Leonard V. Manual of Gordon Personality Profile. New York : Test Department Of Harcourt, Brace & World, 1963.
- Guilford, G.P. , Personality. New York : McGraw Hill Inc. 1959.
- Kleinmuntz, Benjamin. Personlity Measurement, an Introduction. Illinois : Dorsey Press, 1967.
- Kerry. Courneya, S. and Hellsten, Laurie-Ann M. "Personality correlates of exercise behavior, motive, barriers and preference : an application of five-factor model." New York : Personality indicid. Diff, 1998.
- Komorita, Nosi I. " Self – Concept Measures as Related to Achievement in Nursing Education," Dissertation Abstracts International. 32 (12) : 6809 – A ; June, 1972.
- McCrae, R.R. and P.T. Costa " Validation of the Five – Factor Model of Personality Across Instrument and Observers," Journal of Personality and Psychology. 52 : 81 – 90 ; 1987.

- McCannell,J.V. Understanding Human Behavior. New York : Holt,Rinchart and
winston,Inc. 1974.
- Morris, C.G. Psylogy 3rd ed. New Jersey : Prentice – Hall, Inc., 1979.
- Murray,H.A. Manual of the Thematic Apperception Test. Cambridge : Mass:
Harvard University Press, 1943.
- Munn, Norman L. Introduction to Psychology. 2nd ed. Boston : Houghton Miffling Co.,Inc.
1966.
- Nunnally, J. Psychometric Theory. New York : McGraw-Hill, 1978.
- Pedhazur, Elazar J. Multiple regression in behavioral research. 2nd ed. USA. :
CBS college publishing, 1982.
- Smith, Jeanne E. "Personality Characteristics and Success in a Nursing Program,"
Nursing Research. 17 : 140-144; March- April, 1968.
- Spear, Karen Phyllis. (Online). 1998 Available : Eric database.
- Thomas A. Widiger. "Assessment of Five Factor Model of Personality," Journal of
Personality Assessment. 78(2) : 228 - 250 ; 1997.

ภาคผนวก ก.

ข้อความที่นำไปหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจของผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 8 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
ด้านการแสดงตัว

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	0	1	1	1	1	0.8	16	1	1	1	0	0	0.6
2	0	1	1	0	1	0.6	17	1	1	1	0	0	0.6
3	0	1	1	1	0	0.8	18	1	1	1	0	0	0.6
4	1	1	1	1	0	0.8	19	1	1	1	0	1	0.8
5	1	1	1	-1	1	0.6	20	1	1	1	1	0	0.9
6	1	1	1	1	1	1	21	1	1	1	0	0	0.6
7	1	1	1	1	0	0.6	22	1	1	1	0	0	0.6
8	1	0	1	1	1	1	23	1	1	1	1	1	1
9	1	1	0	0	0	0.4*	24	1	1	1	1	0	0.8
10	1	1	1	0	1	0.6	25	1	1	1	1	0	0.8
11	1	1	1	1	1	1	26	1	1	1	0	1	0.8
12	1	1	1	1	1	1	27	1	1	1	1	1	1
13	1	1	1	1	1	1	28	1	1	1	0	1	0.8
14	1	1	1	1	1	1	29	1	1	1	1	1	1
15	1	1	1	1	1	1	30	1	1	1	0	1	0.8

ข้อที่มีเครื่องหมาย * คือข้อที่ตัดทิ้ง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านการ
แสดงตัว หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.0 หลังจาก
คัดเลือกและปรับปรุงแล้วได้ข้อสอบ จำนวน 25 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

ตาราง 9 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
ด้านความสุภาพอ่อนโยน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	1	0	1	1	1	0.8	16	1	1	1	0	0	0.6
2	1	1	1	0	1	0.8	17	1	1	1	1	1	1
3	1	1	1	1	1	1	18	-1	1	1	1	1	0.8
4	1	1	1	1	0	0.8	19	1	1	1	1	1	1
5	1	1	1	0	1	0.6	20	1	1	1	1	1	1
6	1	1	1	1	1	1	21	1	1	1	0	0	0.6
7	1	0	1	1	1	0.8	22	1	1	1	0	1	0.8
8	1	1	1	0	1	0.8	23	1	1	1	0	1	0.8
9	1	1	1	0	0	0.6	24	1	1	1	0	0	0.6
10	1	1	1	1	1	1	25	1	1	1	1	1	1
11	1	1	1	1	1	1	26	-1	1	1	1	1	0.8
12	1	0	1	1	1	0.8	27	1	1	0	1	0	0.6
13	1	1	1	0	1	0.8	28	1	0	1	0	1	0.6
14	1	1	1	1	0	0.8	29	1	1	1	1	0	0.8
15	-1	1	1	0	0	0.2	30	1	1	1	1	0	0.8

ข้อที่มีเครื่องหมาย * คือข้อที่ตัดทิ้ง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านความสุภาพอ่อนโยน หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 1.0 หลังจากคัดเลือก และปรับปรุงแล้ว ได้จำนวนข้อสอบ 25 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

ตาราง 10 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
ด้านมนุษยธรรม

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	1	0	0	1	1	0.6	16	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	0	0.8	17	1	1	1	1	1	1
3	1	1	0	1	0	0.6	18	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	0	0	0.8	19	1	1	1	1	1	1
5	1	1	1	1	0	0.8	20	1	1	1	1	1	1
6	1	1	0	0	1	0.6	21	1	1	1	0	0	0.8
7	1	1	1	1	1	1	22	1	1	1	0	0	0.6
8	1	1	-1	0	0	0.2	23	1	1	1	0	1	0.8
9	1	1	1	0	0	0.6	24	1	1	0	1	-1	0.4
10	1	1	0	0	0	0.4	25	1	1	0	0	0	0.4
11	1	1	1	0	0	0.6	26	1	1	1	0	0	0.6
12	1	0	1	-1	1	0.4	27	1	1	1	1	1	1
13	1	1	1	1	1	1	28	1	1	1	1	1	1
14	1	1	1	1	1	1	29	1	1	1	1	1	1
15	1	1	1	1	1	1	30	1	0	1	1	1	0.6

ข้อที่มีเครื่องหมาย * คือข้อที่ตัดทิ้ง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านมนุษยธรรม หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.2 ถึง 1.0 หลังจากคัดเลือกและปรับปรุงแล้วได้จำนวนข้อสอบ 25 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

ตาราง 11 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
ด้านความมั่นคงทางอารมณ์

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	1	1	1	1	1	1	16	1	1	1	1	1	1
2	1	1	1	1	1	1	17	1	1	-1	1	0	0.4
3	1	1	1	1	1	1	18	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	1	0	0.8	19	1	1	1	1	1	1
5	1	1	1	1	0	0.8	20	1	1	1	1	1	1
6	1	1	1	0	0	0.6	21	1	1	1	1	1	1
7	1	1	1	0	0	0.6	22	1	1	-1	1	0	0.4
8	1	1	1	1	1	1	23	1	1	1	1	0	0.8
9	1	1	1	1	1	1	24	1	1	1	1	1	1
10	1	1	1	0	1	0.8	25	1	1	1	1	1	1
11	1	1	1	0	1	0.8	26	1	1	1	1	0	0.8
12	1	1	1	0	1	0.8	27	1	1	1	1	1	1
13	1	1	1	0	1	0.8	28	1	1	-1	1	1	0.8
14	0	1	1	1	1	0.8	29	1	1	1	1	1	1
15	1	1	1	1	1	1	30	1	1	1	0	-1	0.4

ข้อที่มีเครื่องหมาย * คือข้อที่ตัดทิ้ง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ หลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.0 หลังจากคัดเลือกและปรับปรุงแล้วได้จำนวนข้อสอบ 25 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

ตาราง 12 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
ด้านสติปัญญา

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					IOC
	1	2	3	4	5			1	2	3	4	5	
1	1	1	1	1	1	1	16	1	1	1	0	0	0.6
2	1	1	1	1	1	1	17	1	1	1	1	1	1
3	1	1	1	1	1	1	18	1	1	1	1	1	1
4	1	1	1	1	1	1	19	1	0	0	0	1	0.4
5	1	1	1	1	1	1	20	1	1	1	1	0	0.8
6	1	1	1	1	1	1	21	1	1	1	0	1	0.8
7	1	1	1	1	1	1	22	1	1	0	0	1	0.6
8	1	1	1	0	1	0.8	23	1	1	1	0	1	0.8
9	1	1	1	1	1	1	24	1	1	1	0	1	0.8
10	1	1	1	1	1	1	25	1	1	1	0	0	0.6
11	1	1	1	1	1	1	26	1	1	1	1	1	1
12	1	1	1	1	1	1	27	0	1	0	0	1	0.4
13	-1	1	0	1	1	0.4	28	1	1	0	1	1	0.8
14	1	1	1	1	1	1	29	1	1	1	1	1	0.8
15	1	1	1	1	0	0.8	30	1	1	1	1	1	1

ข้อที่มีเครื่องหมาย * คือข้อที่ตัดทิ้ง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ด้านสติปัญญาหลังจากให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.4 ถึง 1.0 หลังจากคัดเลือกและปรับปรุงแล้วได้จำนวนข้อสอบ 25 ข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 1.0

ภาคผนวก ข.

แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่คัดเลือก
จากการสอบครั้งที่ 1

ข้อ	t - test	หมายเหตุ	ข้อ	ค่าที่	หมายเหตุ
1	3.41*	คัดเลือกไว้	30	1.95*	คัดเลือกไว้
2	4.89*	คัดเลือกไว้	31	3.24*	คัดเลือกไว้
3	5.41*	คัดเลือกไว้	32	5.88*	คัดเลือกไว้
4	4.50*	คัดเลือกไว้	33	5.68*	คัดเลือกไว้
5	4.04*	คัดเลือกไว้	34	6.20*	คัดเลือกไว้
6	3.09*	คัดเลือกไว้	35	4.10*	คัดเลือกไว้
7	4.88*	คัดเลือกไว้	36	4.60*	คัดเลือกไว้
8	3.14*	คัดเลือกไว้	37	-0.16	ตัดทิ้ง
9	5.02*	คัดเลือกไว้	38	-2.06	ตัดทิ้ง
10	3.70*	คัดเลือกไว้	39	4.92*	คัดเลือกไว้
11	3.23*	คัดเลือกไว้	40	4.19*	คัดเลือกไว้
12	2.47*	คัดเลือกไว้	41	1.91*	คัดเลือกไว้
13	0.81	ตัดทิ้ง	42	2.63*	คัดเลือกไว้
14	2.66*	คัดเลือกไว้	43	0.95	ตัดทิ้ง
15	1.51	ตัดทิ้ง	44	2.02*	คัดเลือกไว้
16	1.37	ตัดทิ้ง	45	2.19*	คัดเลือกไว้
17	2.75*	คัดเลือกไว้	46	2.90*	คัดเลือกไว้
18	2.88*	คัดเลือกไว้	47	5.17*	คัดเลือกไว้
19	3.20*	คัดเลือกไว้	48	0.21	ตัดทิ้ง
20	2.78*	คัดเลือกไว้	49	5.10*	คัดเลือกไว้
21	1.65	ตัดทิ้ง	50	5.13*	คัดเลือกไว้
22	1.52	ตัดทิ้ง	51	3.50*	คัดเลือกไว้
23	0.17	ตัดทิ้ง	52	5.70*	คัดเลือกไว้
24	3.07*	คัดเลือกไว้	53	4.72*	คัดเลือกไว้
25	1.84*	คัดเลือกไว้	54	3.34*	คัดเลือกไว้
26	0.19	ตัดทิ้ง	55	5.20*	คัดเลือกไว้
27	-0.40	ตัดทิ้ง	56	4.37*	คัดเลือกไว้
28	-1.76	ตัดทิ้ง	57	4.30*	คัดเลือกไว้
29	1.75*	คัดเลือกไว้	58	1.39	ตัดทิ้ง

ตาราง 13 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่คัด
เลือกจากการสอบครั้งที่ 1

ข้อ	t - test	หมายเหตุ	ข้อ	ค่าที่	หมายเหตุ
59	3.16*	คัดเลือกไว้	85	2.97*	คัดเลือกไว้
60	5.48*	คัดเลือกไว้	86	4.68*	คัดเลือกไว้
61	3.34*	คัดเลือกไว้	87	1.18	ตัดทิ้ง
62	5.03*	คัดเลือกไว้	88	3.90*	คัดเลือกไว้
63	5.68*	คัดเลือกไว้	89	2.69*	คัดเลือกไว้
64	4.05*	คัดเลือกไว้	90	0.18	ตัดทิ้ง
65	-0.48	ตัดทิ้ง	91	4.97*	ตัดทิ้ง
66	0.65	ตัดทิ้ง	92	2.60*	คัดเลือกไว้
67	3.06*	คัดเลือกไว้	93	4.68*	ตัดทิ้ง
68	-1.40	ตัดทิ้ง	94	3.84*	คัดเลือกไว้
69	3.90*	คัดเลือกไว้	95	3.37*	คัดเลือกไว้
70	1.63	ตัดทิ้ง	96	3.59*	คัดเลือกไว้
71	5.83*	คัดเลือกไว้	97	5.00*	คัดเลือกไว้
72	4.63*	คัดเลือกไว้	98	0.001	ตัดทิ้ง
73	4.14*	คัดเลือกไว้	99	-0.39	ตัดทิ้ง
74	2.30*	คัดเลือกไว้	100	1.45	ตัดทิ้ง
75	4.06*	คัดเลือกไว้	101	6.87*	คัดเลือกไว้
76	1.44	ตัดทิ้ง	102	6.64*	คัดเลือกไว้
77	0.88	ตัดทิ้ง	103	6.46*	คัดเลือกไว้
78	4.32*	คัดเลือกไว้	104	7.14*	คัดเลือกไว้
79	5.37*	คัดเลือกไว้	105	6.74*	คัดเลือกไว้
80	3.98*	คัดเลือกไว้	106	2.84*	คัดเลือกไว้
81	3.27*	คัดเลือกไว้	107	7.99*	คัดเลือกไว้
82	2.77*	คัดเลือกไว้	108	5.43*	คัดเลือกไว้
83	1.81*	คัดเลือกไว้	109	4.32*	คัดเลือกไว้
84	2.10*	คัดเลือกไว้	110	4.90*	คัดเลือกไว้

ตาราง 13 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่คัดเลือกจากการสอบครั้งที่ 1

ข้อ	t - test	หมายเหตุ	ข้อ	ค่าที่	หมายเหตุ
111	2.44*	คัดเลือกไว้	119	2.10*	คัดเลือกไว้
112	6.30*	คัดเลือกไว้	120	5.04*	คัดเลือกไว้
113	5.07*	คัดเลือกไว้	121	3.54*	คัดเลือกไว้
114	6.13*	คัดเลือกไว้	122	6.71*	คัดเลือกไว้
115	5.00*	คัดเลือกไว้	123	7.26*	คัดเลือกไว้
116	5.20*	คัดเลือกไว้	124	7.81*	คัดเลือกไว้
117	7.30*	คัดเลือกไว้	125	-1.16	ตัดทิ้ง
118	0.001	ตัดทิ้ง			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่ามีค่า t - test อยู่ระหว่าง - 2.06 ถึง 7.99 ได้คัดเลือกข้อที่มีค่า t - test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้จำนวน 75 ข้อ โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 2.02 ถึง 7.99 ดังนี้

บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.17 ถึง 5.41 คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 2.78 ถึง 5.41

บุคลิกภาพด้านความสุภาพอ่อนโยน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.-2.06 ถึง 6.20 คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 2.02 ถึง 6.20

บุคลิกภาพด้านมโนธรรม มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง - 1.40 ถึง 5.70 คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 3.90 ถึง 5.70

บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง - 0.39 ถึง 5.37 คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 2.77 ถึง 5.37

บุคลิกภาพด้านสติปัญญา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -1.16 ถึง 7.99 คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้จำนวน 15 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 5.04 ถึง 7.99

ภาคผนวก ก

1. แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ
2. แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล
 - ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ
 - ด้านการวัดความดันโลหิต
3. คู่มือแบบประเมินทักษะปฏิบัติการพยาบาล

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรม ความรู้สึก และ ความคิดเห็น ของท่านโดยทั่วไป ฉะนั้นจึงไม่มีถูกหรือผิด ขอให้ท่านตอบโดยคำนึงถึง ลักษณะพฤติกรรม ความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านโดยทั่วไปให้ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด โดยจะมีข้อความที่เกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรม ความรู้สึก และความคิดเห็นของท่าน โดยทั่วไป ทั้งหมด 75 ข้อ ให้เวลาทำ 40 นาที โดยให้ท่านพิจารณาประเมินตามสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือตามที่ท่านปฏิบัติ ดังนี้

ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปฏิบัติเป็นประจำ เมื่อท่านทำกิจกรรมนั้นทุกครั้ง
 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เมื่อท่านทำกิจกรรมนั้นบ่อยครั้ง
 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อท่านทำกิจกรรมนั้นบางครั้ง
 ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่ปฏิบัติ เมื่อท่านไม่ได้ทำกิจกรรมนั้น

ดังในตัวอย่าง ข้อ (0)

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
0	ข้าพเจ้าเข้าไปดูแลผู้ป่วยเมื่อได้ยินเสียงร้องเรียก	✓			

จากตัวอย่าง ข้อ (0) แสดงว่าท่านเข้าไปดูแลผู้ป่วยทุกครั้งที่ได้ยินเสียงร้องเรียก จึงได้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง “ปฏิบัติเป็นประจำ”

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
1	ข้าพเจ้าเข้าไปพูดคุยเมื่อเห็นผู้ป่วยเข้ามาถึงห้องตรวจ				
2	ข้าพเจ้าอาสาสมัครไปถ้ามีการออกหน่วยพยาบาล				
3	ข้าพเจ้าตอบข้อซักถามของผู้ป่วย				
4	ข้าพเจ้าชอบพักผ่อนคนเดียวอยู่ในห้องพักหลังเลิกเรียน				
5	ข้าพเจ้าอาสาแสดงเป็นผู้ป่วยเพื่อให้เพื่อนปฏิบัติการ พยาบาล				
6	ข้าพเจ้าต้องให้เพื่อนอยู่ด้วยเมื่อซักประวัติผู้ป่วย				
7	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าถ้าต้องดูแลผู้ป่วยเพศตรงข้าม				
8	ข้าพเจ้าเสนอตัวเข้าไปช่วยที่พยาบาลทำงาน				
9	ข้าพเจ้าอาสาทำกิจกรรมการพยาบาลที่ไม่เคยทำมาก่อน				
10	ข้าพเจ้าชอบพูดคุยกับเพื่อนถึงประสบการณ์ปฏิบัติงาน				
11	ข้าพเจ้ามักชวนเพื่อนๆ มาพูดคุยสังสรรค์เมื่อเลิกเรียน				
12	ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญถ้าผู้ป่วยชอบถามซ้ำๆ				
13	ข้าพเจ้าชอบส่งเพื่อนไปหยิบของใช้ให้ผู้ป่วย				
14	ข้าพเจ้าชอบนั่งคนเดียวขณะเรียนในชั้นเรียน				
15	ข้าพเจ้าจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ล่วงหน้าก่อนการปฏิบัติการ พยาบาลแต่ละวัน				
16	ข้าพเจ้าเข้าไปช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยที่ไม่ได้อยู่ในความ รับผิดชอบ				
17	ข้าพเจ้าทักทายกับเพื่อนร่วมงานในตอนเช้า				
18	ข้าพเจ้ากล่าวขอโทษที่ต้องสัมผัสตัวผู้ป่วย				
19	ข้าพเจ้าไม่ชอบให้ผู้อื่นมาบอกว่าจะต้องทำอะไรในการดูแล ผู้ป่วยที่รับผิดชอบ				
20	ข้าพเจ้าออกไปเรียกญาติให้ผู้ป่วยที่เดินไม่ได้				
21	ข้าพเจ้าช่วยงานเพื่อนก็ต่อเมื่องานทำที่รับผิดชอบอยู่เสร็จ แล้วเท่านั้น				
22	ข้าพเจ้าทำงานเข้ากับผู้ร่วมงานกลุ่มใหม่ได้				
23	ข้าพเจ้าจะช่วยพุงเฉพาะผู้ป่วยสูงอายุเท่านั้น				
24	ข้าพเจ้าไม่อนุญาตให้มีการเข้าเยี่ยมผู้ป่วยเด็ดขาดถ้ายังไม่ ได้เวลาเยี่ยม				
25	ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายจากอาจารย์ให้เก็บของมีค่าคืนให้ ผู้ป่วย				

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
26	ข้าพเจ้าบ่อนำให้ผู้ป่วยด้วยความระมัดระวังไม่เร่งรีบ				
27	ข้าพเจ้าบอกเหตุผลทุกครั้งถ้าไม่สามารถทำตามความต้องการของผู้ป่วยได้				
28	ข้าพเจ้าพยายามฝึกทักษะการพยาบาลที่ยังปฏิบัติได้ไม่คล่องแคล่ว				
29	ข้าพเจ้าไม่ชอบที่จะต้องรอผู้ป่วยอยู่หน้าห้องน้ำ				
30	ข้าพเจ้าพยายามปลอบโยนแม้ว่าจะถูกก้าวร้าวจากผู้ป่วย				
31	ข้าพเจ้าถามชื่อ นามสกุลผู้ป่วยก่อนให้ยาทุกครั้งแม้จะเป็นผู้ป่วยที่รู้จักแล้ว				
32	ข้าพเจ้าพยายามอธิบายให้ผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัวได้เสร็จตามเวลา				
33	ข้าพเจ้าทำงานช้าลงถ้าต้องดูแลผู้ป่วยที่ไม่รู้สึกตัว				
34	ข้าพเจ้าขึ้นมาสืบประวัติงานก่อนเพื่อนคนอื่น ๆ				
35	ข้าพเจ้าอยู่ช่วยเหลือผู้ป่วยแม้ว่าจะเกินเวลาถ้าผู้ป่วยขอร้อง				
36	ข้าพเจ้าให้ความสนใจคำพูดหรือการบ่นของผู้ป่วย				
37	ข้าพเจ้าไม่นำความลับของผู้ป่วยไปเปิดเผย				
38	ข้าพเจ้ามาทันการรับและส่งเวรทุกครั้ง				
39	ข้าพเจ้าจะฝึกทักษะการพยาบาลเมื่อมีโอกาสทันที				
40	ข้าพเจ้าบอกญาติและผู้ป่วยให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบการเข้าเยี่ยม				
41	ข้าพเจ้าชอบทำงานให้เสร็จไว้มากกว่าความพิถีพิถัน				
42	ข้าพเจ้าเลือกทำในทักษะปฏิบัติที่เสร็จเร็วเท่านั้น				
43	ข้าพเจ้าตั้งใจปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย				
44	ข้าพเจ้าไม่เคยฝากเพื่อนดูแลผู้ป่วยที่รับผิดชอบ				
45	ข้าพเจ้าไม่นำเรื่องผู้ป่วยไปวิพากษ์วิจารณ์				
46	ข้าพเจ้ารู้สึกตกใจทุกครั้งที่เห็นเลือดผู้ป่วย				
47	ข้าพเจ้าทำสิ่งแรกคือวิ่งไปบอกพี่พยาบาลเมื่อผู้ป่วยร้องเอะอะไวยาย				
48	ข้าพเจ้าสรุปอาการผู้ป่วยให้อาจารย์ฟังไม่ได้ถ้าเพื่อนไม่ช่วยพูด				
49	ข้าพเจ้านอนไม่หลับก่อนการปฏิบัติงาน				
50	ข้าพเจ้าไม่มีอาการมือสั่นเมื่อได้ทำกิจกรรมนั้นครั้งแรก				

ข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ เป็นส่วนใหญ่	ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ
51	ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจถ้าได้รับการตำหนิจากพยาบาล				
52	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆถ้าต้องรอผู้ป่วยเป็นเวลานาน				
53	ข้าพเจ้าแสดงสีหน้าให้เพื่อนรู้ว่าไม่พอใจ				
54	ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวเมื่อพบเห็นผู้ป่วยเสียชีวิต				
55	ข้าพเจ้าไม่หวั่นไหวและไม่โต้ตอบแม้จะถูกผู้ป่วยตำว่า				
56	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าที่ต้องอยู่กับผู้ป่วยตามลำพังในม่าน				
57	ข้าพเจ้าไม่พอใจที่ขอร้องให้เพื่อนมาช่วยเหลือไม่ได้				
58	ข้าพเจ้ารู้สึกเฉยๆแม้ว่าถูกตำหนิต่อหน้าผู้ป่วย				
59	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่เพื่อนดูสนใจการทำงานของข้าพเจ้า				
60	ข้าพเจ้าตื่นเต้นตกใจง่ายถ้าได้ยินเสียงผู้ป่วยร้อง				
61	ข้าพเจ้าศึกษาวิธีใช้เครื่องมือใหม่ๆในขณะปฏิบัติงาน				
62	ข้าพเจ้าใช้อุปกรณ์ใกล้ตัวที่สุดใส่ปากผู้ป่วยในขณะซัก				
63	ข้าพเจ้าบันทึกประสบการณ์และทักษะที่ได้ปฏิบัติแต่ละวัน				
64	ข้าพเจ้าให้น้ำอุ่นผู้ป่วยจิบแทนการให้ยาแก้ไอ				
65	ข้าพเจ้าซักถามอาจารย์เกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ผู้ป่วยมี อาการเปลี่ยนแปลง				
66	ข้าพเจ้าเข้าห้องสมุดค้นคว้างานเมื่อมีปัญหา				
67	ข้าพเจ้าถูกเลือกให้เป็นผู้อธิบายถึงปัญหาและการพยาบาล ที่เพื่อนไม่เข้าใจ				
68	ข้าพเจ้าทบทวนความรู้ก่อนการดูแลผู้ป่วยที่รับผิดชอบ				
69	ข้าพเจ้าสอนผู้ป่วยในการมาอยู่โรงพยาบาลครั้งแรก				
70	ข้าพเจ้าชอบติดตามรายการหนังสือใหม่ที่เข้าห้องสมุด				
71	ข้าพเจ้าตอบคำถามในการประชุมวางแผนการพยาบาล				
72	ข้าพเจ้ามีคำถามซักถามอาจารย์ในการประชุม				
73	ข้าพเจ้าศึกษาศัพท์ทางการแพทย์และการพยาบาล				
74	ข้าพเจ้าช่วยแก้ปัญหาให้เพื่อนในขณะปฏิบัติงานได้				
75	ข้าพเจ้าสังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยได้ช้า กว่าเพื่อน				

แบบทดสอบวัดทักษะปฏิบัติการพยาบาล

- ด้านการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ
- ด้านการวัดความดันโลหิต

แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล

คำชี้แจง

ให้ท่านพิจารณาพฤติกรรมในการปฏิบัติทักษะทางการพยาบาลของนักศึกษาว่าปฏิบัติได้เหมาะสมตามเกณฑ์การให้คะแนนหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน

ทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ

พฤติกรรมการปฏิบัติ	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
ขั้นเตรียมอุปกรณ์และผู้ป่วย				
1. การเตรียมอุปกรณ์ในการฉีดยา				
ขั้นปฏิบัติเพื่อเตรียมยา				
2. การทำความสะอาดขวดยา และ ตรวจสอบความถูกต้อง				
3. การจับขวดยา				
4. การไล่อากาศ และ การดูดยา				
ขั้นปฏิบัติเพื่อการฉีดยา				
5. การเลือก และ เตรียมบริเวณที่จะฉีดยา				
6. การจับเข็มฉีดยา และ การยัดกล้ามเนื้อ				
7. การปักเข็ม และ ระดับความลึกของเข็ม				
8. การดันยาเข้าสู่กล้ามเนื้อ				
ขั้นสรุปผลการปฏิบัติ				
9. ฉีดยาได้ตามขนาดที่ต้องการ				
10. ปฏิบัติได้โดยไม่เกิดการปนเปื้อน				
11. ปฏิบัติได้คล่องแคล่ว นุ่มนวล และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยดี				

แบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล

คำชี้แจง

ให้ท่านพิจารณาพฤติกรรมในการปฏิบัติทักษะทางการพยาบาลของนักศึกษาว่าปฏิบัติได้เหมาะสมตามเกณฑ์การให้คะแนนหรือไม่ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนน

ทักษะการวัดความดันโลหิต

พฤติกรรมการปฏิบัติ	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
ขั้นเตรียมอุปกรณ์ และ ผู้ป่วย				
1. การจัดทำผู้ป่วยในการวัดความดันโลหิต.....				
ขั้นปฏิบัติเพื่อเตรียมวัดความดันโลหิต				
2. การพัน cuff				
3. การค้นหาตำแหน่งของชีพจร				
4. การตรวจสอบหูฟัง และ ลูกสูบยาง				
5. ระดับความดันสูงสุดของ cuff และการฟังเสียงชีพจร				
ขั้นสรุปผลการปฏิบัติ				
6. เวลา และ จำนวนครั้ง ที่ใช้ในการวัดความดันโลหิต				
7. ความถูกต้องของการวัด และ การรายงานผล				
8. การปฏิบัติได้คล่องแคล่ว และ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยดี				

**เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล
ทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ**

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
ขั้นเตรียมอุปกรณ์และผู้ป่วย 1. การเตรียมอุปกรณ์ในการฉีดยา	3 คะแนน เมื่อ เตรียมอุปกรณ์ประกอบด้วย - กระบอกฉีดยาขนาด 2 ซีซี - ยาชนิดเข้ากล้ามเนื้อ - เข็มฉีดยา เบอร์ 24 - เข็มเตรียมยา เบอร์ 20 - สำลึชุบแอลกอฮอล์ 70 % 2 คะแนน เมื่อ เตรียมอุปกรณ์ขาดไป 1 อย่าง จากที่กำหนดให้ดังนี้ - กระบอกฉีดยาขนาด 2 ซีซี - ยาชนิดเข้ากล้ามเนื้อ - เข็มฉีดยา เบอร์ 24 - เข็มเตรียมยา เบอร์ 20 - สำลึชุบแอลกอฮอล์ 70 % 1 คะแนน เมื่อ เตรียมอุปกรณ์ขาดไป 2 อย่าง จากที่กำหนดให้ดังนี้ - กระบอกฉีดยาขนาด 2 ซีซี - ยาชนิดเข้ากล้ามเนื้อ - เข็มฉีดยา เบอร์ 24 - เข็มเตรียมยา เบอร์ 20 - สำลึชุบแอลกอฮอล์ 70 % 0 คะแนน เมื่อ เตรียมอุปกรณ์ขาดไป 3 อย่าง จากที่กำหนดให้ดังนี้ - กระบอกฉีดยาขนาด 2 ซีซี - ยาชนิดเข้ากล้ามเนื้อ - เข็มฉีดยา เบอร์ 24 - เข็มเตรียมยา เบอร์ 20 - สำลึชุบแอลกอฮอล์ 70 %

ทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
ขั้นปฏิบัติเพื่อการเตรียมยา 2. การทำความสะอาดขวดยา และ ตรวจความถูกต้อง	3 คะแนน เมื่อ - อ่านฉลากข้างขวดก่อนเตรียมยา - เช็ดทำความสะอาดขวดยา <u>ด้านบนและด้านข้าง</u> ของจุกยาง 2 คะแนน เมื่อ - อ่านฉลากข้างขวดก่อนเตรียมยา - เช็ดทำความสะอาดขวดยา <u>เฉพาะด้านบน</u> ของ จุกยาง 1 คะแนน เมื่อ - อ่านฉลากข้างขวดก่อนเตรียมยา หรือ เช็ดทำความสะอาดขวดยา <u>อย่างใดอย่างหนึ่ง</u> 0 คะแนน เมื่อ - <u>ไม่ได้</u> มีอ่านฉลากยา หรือ เช็ดทำความสะอาดขวดยาก่อนเตรียมยา
3. การจับขวดยา	3 คะแนน เมื่อ - ใช้นิ้วชี้ และ นิ้วกลางจับกันขวด - ใช้นิ้วหัวแม่มือ และ นิ้วก้อยจับคอดขวดไว้ - จับขวดยาได้มั่นคงไม่สั่นไปมา 2 คะแนน เมื่อ - ใช้นิ้วชี้ และ นิ้วกลางจับกันขวด - ใช้นิ้วหัวแม่มือ และ นิ้วก้อยจับคอดขวดไว้ 1 คะแนน เมื่อ - มีการจับคอดขวด และ จับกันขวด 0 คะแนน เมื่อ - ไม่มีการจับคอดขวด และ กันขวด
4. การไล่อากาศ และ การดูดยา	3 คะแนน เมื่อ - ดูดอากาศไว้ในกระบอกฉีดยาก่อนแทงเข็มลงในขวดยา - ครว้ขวดยาก่อนดูดยา - เมื่อดูดได้ปริมาณยาเท่าที่ต้องการ 2 คะแนน เมื่อ - ดูดอากาศไว้ในกระบอกฉีดยาก่อนแทงเข็มลงในขวดยา - ครว้ขวดยาก่อนดูดยา

ทักษะการนวดเข้ากล้ามเนื้อ (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
ขั้นปฏิบัติเพื่อนวด 5. การเลือก และ เตรียมบริเวณที่จะนวด	1 คะแนน เมื่อ <u>ไม่ได้ปฏิบัติ 1 ข้อ</u> จากข้อต่อไปนี้ - ดูดอากาศไว้ในกระบอกนวดมาก่อนแทงเข็มลงในขูดยา - คว่ำขูดยาก่อนดูดยา 0 คะแนน เมื่อ <u>ไม่ได้ปฏิบัติ 2 ข้อ</u> จากข้อต่อไปนี้ - ดูดอากาศไว้ในกระบอกนวดมาก่อนแทงเข็มลงในขูดยา - คว่ำขูดยาก่อนดูดยา 3 คะแนน เมื่อ - เลือกกล้ามเนื้อได้ถูกต้องและมีขนาดเหมาะสมกับจำนวนยา - วัดตำแหน่งที่จะนวดได้ถูกต้อง - ทำความสะอาดบริเวณที่จะนวดได้ถูกต้อง 2 คะแนน เมื่อ - เลือกกล้ามเนื้อได้ถูกต้อง เหมาะสมกับขนาดยา - วัดตำแหน่งที่จะนวดได้ถูกต้อง - ทำความสะอาดบริเวณที่จะนวดได้ถูกต้อง 1 คะแนน เมื่อ - เลือกกล้ามเนื้อได้ถูกต้อง แต่ไม่เหมาะสมกับจำนวนยา - วัดตำแหน่งที่จะนวดได้ถูกต้อง 0 คะแนน เมื่อ - เลือกกล้ามเนื้อ <u>ไม่ถูกต้อง</u> หรือวัดตำแหน่งที่จะนวด <u>ไม่ถูกต้อง</u> 6. การจับเข็มนวด และ ยึดกล้ามเนื้อ 3 คะแนน เมื่อ - ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือข้างที่ไม่ถนัดยึดกล้ามเนื้อที่จะนวดไว้ - ใช้นิ้วชี้ของมือที่จับกระบอกนวดจับลูกสูบไว้ - จับกระบอกนวดมั่นคงไม่สั่นไปมา

ทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
7. การปักเข็ม ระดับความลึกของเข็ม	2 คะแนน เมื่อ - ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือข้างไม่ถนัดยึดกล้ามเนื้อที่จะฉีดยาไว้ - ใช้นิ้วชี้ของมือที่จับกระบอกฉีดยาจับถูกจุดไว้ 1 คะแนน เมื่อ - ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือข้างไม่ถนัดยึดกล้ามเนื้อที่จะฉีดยาไว้ 0 คะแนน เมื่อ - ไม่มีการยึดกล้ามเนื้อที่จะฉีดยา 3 คะแนน เมื่อ - ปักเข็มในแนว 45 ° หรือท่ามุมที่เหมาะสมกับกล้ามเนื้อ - ปักเข็มลึกประมาณ 1 นิ้ว หรือเหมาะสมกับขนาดของกล้ามเนื้อ - ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ของมือที่ใช้ยึดกล้ามเนื้อ เปลี่ยนมาจับที่หัวเข็ม 2 คะแนน เมื่อ - ปักเข็มลึกประมาณ 1 นิ้ว หรือเหมาะสมกับขนาดของกล้ามเนื้อ - ใช้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ของมือที่ใช้ยึดกล้ามเนื้อ เปลี่ยนมาจับที่หัวเข็ม 1 คะแนน เมื่อ - ปักเข็มลึกประมาณ 1 นิ้ว หรือเหมาะสมกับขนาดของกล้ามเนื้อ 0 คะแนน เมื่อ - ปักเข็มลึกไม่เหมาะสมกับขนาดของกล้ามเนื้อ
	3 คะแนน เมื่อ - ตรวจสอบยาและฟองอากาศในหลอดฉีดยาว่าถูกต้องก่อนแทงเข็ม - ดึงลูกสูบขึ้นเล็กน้อยเพื่อตรวจสอบตำแหน่งเส้นเลือดก่อนฉีดยา - ฉีดยาอย่างช้าๆ 2 คะแนน เมื่อ - ตรวจสอบยาและฟองอากาศในหลอดฉีดยาว่าถูกต้องก่อนแทงเข็ม
8. การไล่อากาศและการฉีดยา	

ทักษะการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ (ต่อ)

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
ขั้นสรุปผลการปฏิบัติ 9. ฉีดยาได้ตามขนาดที่ต้องการ	1 คะแนน เมื่อ - ตั้งสูกายาขึ้นเล็กน้อยเพื่อตรวจสอบตำแหน่งเส้นเลือดก่อนฉีดยา 0 คะแนน เมื่อ - ไม่มีการตรวจสอบตำแหน่งของเส้นเลือด
10. ปฏิบัติได้โดยไม่เกิดการแปดเปื้อน	3 คะแนน เมื่อ - คำนวณขนาดยาได้ถูกต้อง - เตรียมยาได้ถูกต้อง - ใหยาผู้ป่วยจนครบขนาด 2 คะแนน เมื่อ - คำนวณขนาดยาได้ถูกต้อง - เตรียมยาได้ถูกต้อง 1 คะแนน เมื่อ - คำนวณขนาดยาได้ถูกต้อง 0 คะแนน เมื่อ - คำนวณขนาดยาไม่ถูกต้อง
11. ปฏิบัติได้คล่องแคล่ว นุ่มนวล และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยดี	3 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้โดยไม่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการแปดเปื้อนในยาที่ฉีด 2 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้แต่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการแปดเปื้อนในยาที่ฉีด 1 คะแนน เมื่อ - มีการแปดเปื้อนแต่แก้ไขโดยเปลี่ยนอุปกรณ์ที่แปดเปื้อนนั้ 0 คะแนน เมื่อ - มีการแปดเปื้อน แต่ละเลยไม่แก้ไข
	3 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด - มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยหรือญาติตลอดเวลาที่ปฏิบัติ - ปฏิบัติได้อย่างนุ่มนวล

ทักษะการเจรจาเข้ากล้ำมเนื้อ (ต่อ)

พฤติกรรมกาปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
	2 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด - มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยหรือญาติตลอดเวลาที่ปฏิบัติ 1 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด 0 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติติดขัดเรื่อยๆไม่เป็นธรรมชาติ

**เกณฑ์การให้คะแนนแบบทดสอบวัดทักษะการปฏิบัติการพยาบาล
ทักษะการวัดความดันโลหิต**

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
1. การจัดทำผู้ป่วยในการวัดความดันโลหิต	ขั้นเตรียมอุปกรณ์และผู้ป่วย 3 คะแนน เมื่อ - หายหน้าท้องแขนขึ้น - เขี่ยแขนของผู้ป่วยออกจนตึง - ใช้หมอนหรือผ้ารองใต้ข้อศอก 2 คะแนน เมื่อ - หายหน้าท้องแขนขึ้น - เขี่ยแขนของผู้ป่วยออกจนตึง 1 คะแนน เมื่อ - หายหน้าท้องแขนขึ้น 0 คะแนน เมื่อ - ไม่ได้หายหน้าท้องแขนขึ้น
2. การพัน cuff	ขั้นปฏิบัติเพื่อเตรียมวัดความดันโลหิต 3 คะแนน เมื่อ พัน cuff - โดยให้ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน - เหนือข้อพับแขนประมาณ 3 ซม. - ไม่แน่นหรือหลวมจนเกินไป 2 คะแนน เมื่อ พัน cuff - โดยให้ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน - เหนือข้อพับแขนประมาณ 2 ซม. 1 คะแนน เมื่อ พัน cuff - โดยให้ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน 0 คะแนน เมื่อ พัน cuff โดยที่ถุงลมอยู่หน้าท้องแขน
3. การค้นหาตำแหน่งของชีพจรและระดับของเครื่องวัดความดันโลหิต	3 คะแนน เมื่อ - ตรวจหาแป้นที่ใช้ฟังว่าหันถูกด้าน (ด้าน Bell) - วางแป้นของหูฟังตรงตำแหน่งที่จับชีพจรได้ - หมุนเกลียวของลูกสูบยางเข้าก่อนบีบลูกสูบยาง 2 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติครบพร้อม 1 ข้อ จากข้อต่อไปนี้ - ตรวจหาแป้นที่ใช้ฟังว่าหันถูกด้าน (ด้าน Bell)

ทักษะการวัดความดันโลหิต (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
5. ระดับความดันสูงสุดของ cuff และการฟังเสียงชีพจร	- วางแขนของหูฟังตรงตำแหน่งที่จับชีพจรได้
	- หมุนเกลียวของลูกสูบยางเข้าก่อนบีบลูกสูบยาง
	1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติครบพร้อม 2 ข้อ จากข้อต่อไปนี
	- ตรวจสอบบันทึกใช้ฟังว่าหันถูกด้าน (ด้าน Bell)
	- วางแขนของหูฟังตรงตำแหน่งที่จับชีพจรได้
	- หมุนเกลียวของลูกสูบยางเข้าก่อนบีบลูกสูบยาง
	0 คะแนน เมื่อ ไม่ได้ปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้
	- ตรวจสอบบันทึกใช้ฟังว่าหันถูกด้าน (ด้าน Bell)
	- วางแขนของหูฟังตรงตำแหน่งที่จับชีพจรได้
	- หมุนเกลียวของลูกสูบยางเข้าก่อนบีบลูกสูบยาง
	3 คะแนน เมื่อ
	- บีบลูกสูบยางให้มีความดันสูงถึง 155 – 165 mmHg หรือสูงกว่าความดันสูงสุดที่น่าจะเป็นประมาณ 20 mmHg
	- มีการวัดซ้ำและไล่อากาศออกจาก cuff จนหมดก่อนวัดซ้ำ
	- คลายเกลียวของลูกสูบเพื่อลดความดันลงช้าๆ พร้อมกับฟังเสียงชีพจร
	2 คะแนน เมื่อ บกพร้อม 1 ข้อ จากข้อต่อไปนี
	- บีบลูกสูบยางให้มีความดันสูงถึง 155 – 165 mmHg หรือสูงกว่าความดันสูงสุดที่น่าจะเป็นประมาณ 20 mmHg
	- มีการวัดซ้ำและไล่อากาศออกจาก cuff จนหมดก่อนวัดซ้ำ
	- คลายเกลียวของลูกสูบเพื่อลดความดันลงช้าๆ พร้อมกับฟังเสียงชีพจร
	1 คะแนน เมื่อ บกพร้อม 2 ข้อ จากข้อต่อไปนี
	- บีบลูกสูบยางให้มีความดันสูงถึง 155 – 165 mmHg หรือสูงกว่าความดันสูงสุดที่น่าจะเป็นประมาณ 20 mmHg
	- มีการวัดซ้ำและไล่อากาศออกจาก cuff จนหมดก่อนวัดซ้ำ
	- คลายเกลียวของลูกสูบเพื่อลดความดันลงช้าๆ พร้อมกับฟังเสียงชีพจร
	0 คะแนน เมื่อ ไม่ได้ปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้
	- บีบลูกสูบยางให้มีความดันสูงถึง 155 – 165 mmHg หรือสูงกว่าความดันสูงสุดที่น่าจะเป็นประมาณ 20 mmHg
	- มีการวัดซ้ำและไล่อากาศออกจาก cuff จนหมดก่อนวัดซ้ำ

ทักษะการวัดความดันโลหิต (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
6. เวลาและจำนวนครั้งที่ใช้ในการวัดความดันโลหิต	- คลายเกลียวของลูกสูบเพื่อลดความดันลงช้าๆ พร้อมกับฟังเสียงชีพจร ขั้นสรุปผลการปฏิบัติการวัดความดันโลหิต 3 คะแนน เมื่อ - วัดซ้ำ 1 ครั้ง - ใช้เวลารวมไม่เกิน 2 นาที 2 คะแนน เมื่อ - วัดซ้ำ 1 ครั้ง - ใช้เวลารวมไม่เกิน 2 นาที 1 คะแนน เมื่อ - วัดซ้ำ 1 ครั้ง 0 คะแนน เมื่อ - วัดซ้ำมากกว่า 2 ครั้ง หรือไม่วัดซ้ำ
7. ความถูกต้องของการวัดและการรายงานผล	3 คะแนน เมื่อ - วัดความดันได้ 110 / 71 ถึง 120 / 80 mmHg - แจ้งผลการวัดให้ผู้ป่วยทราบ - แปลผลให้ผู้ป่วยทราบอย่างถูกต้อง 2 คะแนน เมื่อ - วัดความดันได้ 110 / 71 ถึง 120 / 80 mmHg - แจ้งผลการวัดให้ผู้ป่วยทราบ 1 คะแนน เมื่อ - วัดความดันได้ 110 / 71 ถึง 120 / 80 mmHg 0 คะแนน เมื่อ - วัดความดันได้ ไม่ถูกต้อง (ผิดจาก 110 / 71 ถึง 120 / 80 mmHg)
8. การปฏิบัติได้คล่องแคล่วและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยดี	3 คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด - มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ป่วยขณะปฏิบัติ

ทักษะการวัดความดันโลหิต (ต่อ)

พฤติกรรมปฏิบัติ	เกณฑ์การให้คะแนน
	2คะแนน เมื่อ - ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด - ปฏิบัติได้นุ่มนวล 1 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติได้คล่องแคล่วไม่ติดขัด 0 คะแนน เมื่อ ปฏิบัติติดขัดเรื่อยๆไม่เป็นธรรมชาติ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวมนตรา เกศแก้วกมล

วันเดือนปีเกิด 9 กุมภาพันธ์ 2506

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 69/1 ถ.สุขุมวิท ต.บ้านสวน อ.เมือง จ.ชลบุรี

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนแกลง “วิทยสถานาร ”

พ.ศ. 2529 ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง
จากวิทยาลัยพยาบาลชลบุรี

พ.ศ. 2544 กศ.ม. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ